

చందమామ

మే 1993



Shankar

Isheq
mera
mazhab hai.
Rasna Mera Drink
Hai.



Yesterday at my school drama, I was
like Amitabh Bachchan as in 'Khuda Gawah',
and everyone clapped and applauded.
And when I came home you know what
Mummy asked? 'So little Ustad, what
do you want to drink?' You know what
I said? 'Isheq mera mazhab hai,
Rasna Mera Drink Hai.' And then
I drank up the whole jug of
pyaara Rasna



Don't You

More Taste
More Fun

Mudra BANK 6441

మీరు చదువుతున్నారా?

వనిత



అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంలో

ఉదయించి వదిలేడు సంవత్సరాలుగా

మన వనితల వికాసానికి తోడ్పడుతున్న



వికైక పత్రిక **వనిత**

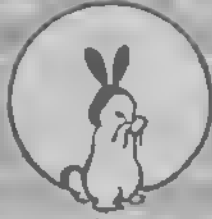
నెలకల ప్రియ నెచ్చెలి

• విజ్ఞానానికి

• వికాసానికి

• విశేషానికి

ఇది ఒక చార్జ్డ్ ప్రియరణ



చందమామ

మే 1993



ఈ సంచికలో కథలు-వింతలు-విశేషాలు

| | | | | |
|------------------------|------|----|------------------------------|--------|
| వార్తలు-విశేషాలు | ... | 9 | శరభన్న సలహా - లింగన్న వైద్యం | ... 41 |
| గ్రహాణం విడిచింది | | 11 | వీరహనుమాన్-36 | ... 45 |
| విచిత్రపుష్పం-2 | ... | 17 | ప్రవేశం ఉచితం | .. 53 |
| మంచిమిత్రులు (జే.క.) | ... | 25 | మాయచిత్తరువు | ... 54 |
| మతిమరుపు మంత్రం | .. | 31 | చందమామ కబుర్లు | ... 58 |
| చందమామ అనుబంధం - 55... | ... | 33 | న్యాయసూత్రం | ... 59 |
| పిసెనిగొట్టు డబ్బు | ... | 37 | ప్రకృతి వింతలు | ... 63 |



విడి ప్రతి : 4.00

సంవత్సర చందా : 48.00

Aao Bachhon,
Naachen Gayen
Pyare, Pyare,
Rang Lagayen

Abhi Scheme
Chalu Hai...
Free!
Luxor Sketch Pen
with 3 pieces
of ILU vests

Luxor
2000
SERIES

Mudra:Li:205:93

జామెట్రీతో సరదా యిదే-గీసే ప్రతి కోణం
అమోఘం, ప్రతి
రేఖా ఖచ్చితం!



www.kores.com



మీకోసం కోరస్
నక్సన్ జామెట్రీ సెట్ తెచ్చుకోండి.
దీని నిశితమైన పరికరాలు ఎళ్ళకోణంగా
బాగా పనిచేస్తాయి. అన్నింటికన్నా
మెరుగైనదే తీసుకోండి. కోరస్ వారి నక్సన్.
కోరస్ వారి మరొక శ్రేష్టమైన ఉత్పాదన:
ఎలెగెంట్ జామెట్రీ సెట్.

కోరస్

కోరస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్, బొంబాయి 400 018
భారత దేశంలో అన్నిచోట్లా బ్రాంచీలున్నాయి

ఉచితం! *కోరస్
స్టూడెంట్స్ హైలైటర్
పెన్ డింకో



AKA/590-TL

* స్థాకులు ఉన్నంతవరకూ.



చందమామ

సంస్థాపకుడు : 'చక్రపాణి'

సంచాలకుడు : నాగిరెడ్డి

పౌరవిద్య ఆవశ్యకత!

ఫ్రాన్స్ దేశంలో లక్షలాది మంది బాల బాలికలు కొన్ని నెలల క్రితం, ఒకరోజు పాఠశాలలకు పుస్తకాలతోపాటు తలా కొంచెం బియ్యం కూడా పట్టకుపోయారు. ఆ రోజు అందరూ తిసుకువెళ్ళిన బియ్యం 4,300 టన్నులయింది! అలా పోయిన బియ్యాన్ని, ధనాన్ని వాళ్ళు సామాలియాలో ఆకలితో అలమటిస్తూన్న పిల్లలకు పంపారు!

ఆఫ్రికాలోని సామాలియాలో వధ్యలుగు గెరిల్లా గ్రూపులకు మధ్య దాదాపు ఒక సంవత్సరానికి పైగా జరుగుతున్న యుద్ధం కారణంగా వేలాది మంది ప్రజలు ప్రాణాలు కోల్పోయారు. ఇంకా కొందరు ఇల్లూ, హాకలి వదిలి పొరుగు దేశమైన ఎథియోపియాకు పారిపోయారు. మిగిలినవారు దారుణమైన ఆకలిదాపులకు గురికావలసివచ్చిన దయనీయ దుస్థితి గురించి అందరికీ తెలిసినదే.

ఆకలితో అలమటిస్తున్న సామాలియా ప్రజలకు సహాయవరదానికి ప్రపంచంలోని అనేక దేశాలు ముందుకు వచ్చాయి. వివిధ గెరిల్లా గ్రూపుల మధ్య కాంతి నెలకొల్పడానికీ, ఐక్యరాజ్య సమితి ప్రయత్నిస్తున్నది. 'ఐక్యరాజ్య సమితి బాలల నిధి' సామాలియా బాలలను కాపాడడానికి పదివేల టన్నుల బియ్యం సేకరణకు పూనుకుని ద్రవం చేశాలకు పిలుపునిచ్చింది. ఆ పిలుపును అందుకుని ఫ్రాన్స్ బాలబాలికలు 4,300 టన్నుల బియ్యం పొగుచేసి తమవంతు కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించారు. "పౌరవిద్యవల్ల ఏర్పడిన మహాభరత పరిణామం ఇది. మానవాళి మంచి చెడ్డలలో పిల్లలందరూ కూడా ఉమ్మడి బాధ్యత వహించే విధంగా చేయడానికి ఇది దోహదం చేస్తుంది," అన్నాడు ఫ్రాన్స్ మానవ వనరుల మంత్రి బెర్నార్డ్ కోచ్మన్.

ఫ్రాన్స్ దేశపు పిల్లలలాగే, మన బాల బాలికలు కూడా తమ కర్తవ్యాలను నిర్వహించ వలసిన పరిస్థితులూ, అవకాశాలూ చాలా ఉన్నాయి. అయితే, అందుకు అవసరమైన పౌరవిద్యనూ, నాటి మానవులవల్ల ప్రేమనూ, మనం పిల్లలకు నేర్పుతున్నామా? అన్నదే ప్రశ్న!

పిల్లలలో అటువంటి అలోగ్యకరమైన మనస్తత్వాన్ని పెంపొందించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. వేసవి నెలపులు ఆరంభమయిన ఈ తరుణంలో- ఫ్రాన్స్ విద్యార్థులను ఆదర్శంగా తిసుకుని మన విద్యార్థులు కూడా బాధలలో ఉన్న వారికి చేతవైన సాయం చేయడానికి ప్రయత్నించగలరని ఆశిస్తున్నాము.

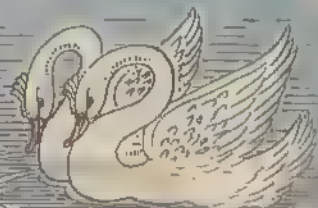
సంపుటి 91

మే '93

సంచిక : 5

విడిప్రతి : 4.00

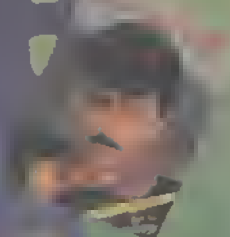
సంవత్సర చందా : 48.00



26 సంవత్సరాలకుపైగా
 నెనీ వర్తమానుకు
 ప్రేక్షక పాఠకులకు మధ్య వారధిగా
 నిలిచి, యిటు వర్తమానులోనూ,
 అటు ప్రేక్షకులలోనూ
 ఉత్తమాభిరుచులను
 పెంపొందించడంలో
 కృషిచేస్తున్న

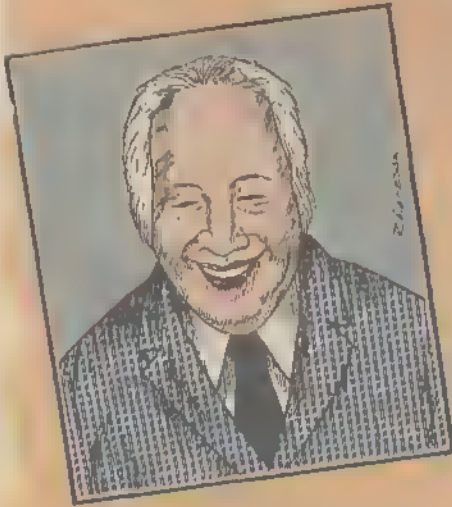
నెలైక మానవత్రిక

నెలైక మానవత్రిక



ఇది ఒక తాత్త్వం - రచన

ఆరవసారి అధ్యక్ష పదవి!



ఏ రాజకీయ నాయకుడికైనా సరే వరుసగా ఆరు సార్లు ఒక దేశానికి అధ్యక్షుడు కావడం అన్నది సాధారణమైన విషయం కాదు. ఇండోనేషియా అధ్యక్షుడు జనరల్ సుహార్తోకు ఆ గౌరవం లభించింది. ఇండోనేషియా రాజధాని జకార్తాలో గత మార్చి నెలలో పదిరోజులపాటు జరిగిన 1000 మంది సభ్యులు గల 'పేపుల్స్ కన్వెన్షన్' అసెంబ్లీ సమావేశంలో 72 సంవత్సరాలు నిండిన జనరల్ సుహార్తోను అధ్యక్ష పదవికి ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నారు.

16వ శతాబ్దంలో దాదాపు 13,000 ద్వీపాల సమూహమైన ఇండోనేషియాలో హార్టుగీను వ్యాపారులు వలస వెళ్ళి స్థిర

పడడంతో ప్రపంచ చరిత్రలో దానికి స్థానం ఏర్పడింది. అక్కడ విరివిగా పండే సుగంధ ద్రవ్యాలు వారిని ఆకర్షించాయి. అయితే వారిని అక్కడి నుంచి ఇంగ్లీషు వ్యాపారులు తరుమ గొట్టారు. 1595వ సంవత్సరంలో దచ్ వ్యాపారులు ఇంగ్లీషు వారిని తరుమగొట్టారు. ఆ తరువాత దాదాపు 200 సంవత్సరాలు ఆ ద్వీప సముదాయం దచ్ ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ పాలనలో ఉన్నది. 1768వ సం॥లో అది నెదర్లాండ్స్ పాలిత ప్రాంతం అయింది. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధ సమయంలో (1939-45) దానిని జపాను ఆక్రమించుకుని 1942వ సం॥లో తన నాయకత్వంలో జాతీయ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది. అయితే, 1945వ సం॥లో జపాన్ మిత్ర వక్త్రాలకు లొంగిపోగానే, సుకర్నో నాయకత్వంలో జాతీయవాదులు స్వతంత్రం ప్రకటించుకున్నారు. 1949వ సం॥లో అది డచ్ నుంచి లాంఛనప్రాయంగా విడుదల పొంది స్వతంత్ర దేశమయింది. 1963వ సం॥లో నెదర్లాండ్స్ కూడా వశ్చిమ న్యూగైనియాను వదులుకున్నది. 1966వ సం॥లో సుకర్నోకు ప్యతిరేకంగా కమ్యూనిస్టు తిరుగుబాటు జరిగింది. ఆ తిరుగు బాటును జనరల్ రాడెన్ సుహార్తో అణచివేసి, అత్యవసరపరిస్థితిని ప్రకటించాడు. 1967వ సం॥లో ఆయన సుకర్నో స్థానంలోకి వచ్చాడు. ఆ తరువాత 1968, 1973, 1978, 1983, 1988వ సంవత్సరాలలో ఆయనే ఆ పదవికి ఎన్నికయ్యాడు. ఇప్పుడు ఆరవసారి అధ్యక్షుడయ్యాడు!

వట్టి మాటలకన్నా గట్టి చేతలతో తన సామర్థ్యాన్ని నిరూపించుకున్న నాయకుడు నెసిడెంట్ సుహార్తో. పాలికేయంగా ఆయన ప్రవేశపెట్టిన పథకాలు ఇండోనేషియా ఆర్థిక రంగ అభివృద్ధికి దోహదం చేశాయి. ముఖ్యంగా పంచవర్ష ప్రణాళికలు ఇతర దేశాల దృష్టిని కూడా

ఆకర్షించాయి. వాటి ద్వారా యేటా ఆరు శాతం ఆర్థికాభివృద్ధిని సాధించి ఇండోనేషియా ప్రపంచంలో సత్వర అభివృద్ధి సాధించిన పది వర్గమాన దేశాలలో ఒకటి అయింది.

ఒకప్పుడు ఇండోనేషియా ఇతర దేశాల నుంచి బియ్యాన్ని ఎక్కువగా దిగుమతి చేసుకునేది. అది 1984వ సంవత్సరంలో స్వయం పోషకత్వాన్ని సాధించింది. ఇరవై యేళ్ళలో శిశుమరణాల సంఖ్య వెయ్యికి 140 నుంచి 60కి తగ్గింది.

పిల్లలందరూ బడులకు వెళుతున్నారు. 1971వ సంవత్సరంలో 39 శాతం ఉన్న నిరక్షరాస్యత ఇప్పుడు 16 శాతానికి తగ్గింది. జనాభా పెరుగుదల 2.3 శాతం నుంచి 1.6 శాతం వరకు అరికట్టబడింది. అందువల్ల ప్రెసిడెంట్ సుహార్తోను ఇండోనేషియా అభివృద్ధినేతగా చెప్పవచ్చును. రానున్న ఇరవై అయిదు సంవత్సరాలలో సాధించవలసిన వాటికి ఆయన అప్పడే పథకాలు రూపొందించాడు.

ప్రస్తుతం ఇండోనేషియా ప్రజల మధ్య- ప్రెసిడెంట్ సుహార్తో ఈ బడేళ్ళు పూర్తిగా పదవీభాధ్యులు నిర్వహించగలడా లేక వారసుడి కోసం అన్వేషిస్తున్నాడా అన్న విషయం ప్రధాన చర్చనీయాంశంగా ఉంటున్నది.



ఇండోనేషియా గురించిన మరికొన్ని విశేషాలు:

- 13,500 ద్వీపసముదాయమైన ఇండోనేషియా 5,510 కి.మీ. దూరం వ్యాపించి ఉన్నది. ఈ ద్వీపాలు కొన్ని హిందూమహాసముద్రంలోనూ మరికొన్ని పసిఫిక్ మహాసముద్రంలోనూ ఉన్నాయి.
- ఇండోనేషియా ప్రపంచంలో 16వ పెద్ద దేశం (1,919,450 చ.కి.మీ.) జనాభాలో 5వ స్థానం వహిస్తున్నది (16,90,00,000).
- సైనికబలంలో 11వ అతిశక్తివంతమైన దేశం; కెనడాకు తరువాత ఇండోనేషియా వస్తుంది.
- సత్వర అభివృద్ధి సాధిస్తున్న దేశాలలో ఐదవది.
- వరి పంట పండించడంలో ప్రపంచంలో మూడవస్థానం వహిస్తున్నది.
- ఇక్కడి అధికార భాష ఇంగ్లీషు లిపిలోని 'బహాసా ఇండోనేషియా'. ఇది కాకుండా దాదాపు 200 ప్రాంతీయ భాషలు మాట్లాడే ప్రజలు ఉన్నారు.
- వాడుకలో ఉన్న కరెన్సీ 'రుపియా'.



గ్రహణం విడిచింది!

సర్వేశ్వరపురం జమీందారుగారి పనిమీద బయలుదేరిన శౌరి అనే యువకుడు, అనుకున్నట్టుగానే చీకటిపడే సమయానికి, మార్గమధ్యంలోవున్నచిట్టడవిదాటగలిగాడు. అయితే, అంతలో ఆకాశంలో మేఘాలు కమ్మి జడివాన ప్రారంభమైంది.

శౌరి ఇక ఆ రాత్రికి ప్రయాణం మాని, ఎక్కడో ఒక చోట తలదాచుకోక తప్పదను కుంటూండగా, మెరుపుల కాంతిలో కొన్ని ఇళ్ళు కనిపించాయి. శౌరి గబగబా వాటికేసి పరిగెత్తి, ఒక పాతకాలపు పెంకుటింటి తలుపు తట్టాడు.

వెంటనే ఒక ముసలాయన చేతిలో ఒక చిన్నదీపంతో తలుపు తెరిచాడు. ఆయనకు ఒక కాలు కుంటి. శౌరిని చూస్తూనే, “లోపలికిరా! తడిసే పోలేదు కదా?” అన్నాడు.

లేదన్నట్టు తల ఊపి, శౌరి లోపలికి వెళ్ళాడు. ముసలాయన, శౌరికి అక్కడున్న

మంచం చూపి కూర్చోమని, “ఈ చీకట్లో, జడివానలో ఎక్కడికి పోతున్నావు?” అని అడిగాడు.

శౌరి కొంత అయిష్టంగానే, “నేను సర్వేశ్వరపురం జమీందారుగారి దివాణం కాపలా భటుణ్ణి. జమీందారుగారి చిన్నకొడుక్కు మేనమామగారి ఇంటి నుంచి, ఒక పిల్లి పెల్లను తెచ్చేందుకు బయలుదేరాను. అదేదో కొత్త జాతిదట! ఆ పిల్లి పెల్లను తేనిదే, తను అన్నం ముట్టనని చినబాబు మారాం చేస్తున్నాడు,” అన్నాడు.

ఇది విని ముసలాయన పెద్దగా నవ్వి, “నీకు పట్టుమని పాతికేళ్ళున్నట్టు కూడా లేదు. ఆరడుగుల యువకుడివి. డాలూ, కత్తిపట్టి రాజ్యరక్షణకూ, రాజుగారి రక్షణకూ ముందుకురకవలసిన నువ్వు, జమీందార్ల దివాణాలకు పిల్లికూనల్నీ, కుక్కపిల్లల్నీ మోసుకుపోతున్నావన్నమాట!” అన్నాడు.

మాచిరాజు కామేశ్వరరావు



ముసలాయన నవ్వుతూనే అన్న ఆ కటు వైన మాటలకు, శౌరి గతుక్కుమన్నాడు. అయితే, ముసలాయన అప్యాయంగా అతడి భుజం తట్టి, "నరే, మానం క్రితం ఈ రాజ్యంలో జరిగిన దారుణం గురించి నీకు తెలుసా?" అని అడిగాడు.

"తెలుసు. రాజుగారు సముద్ర విహారానికి వెళ్ళి, పడవ ప్రమాదంలో మరణించడానికి మించిన దారుణం ఏముంటుంది!" అన్నాడు శౌరి బాధగా.

ముసలాయన ఒకటి, రెండు క్షణాలు తలవంకిస్తూ పూరుకుని, "నరే, నీకు అంతకు మించి తెలియదన్నమాట! విను. రాజుగారి ఏకైక సంతానం రాకుమారి అలక

నంద! ఆమె కాబోయే భర్త ఈ రాజ్యానికి రాజు కాగలడు. ఇప్పుడామె తానడిగిన మూడు వేర్వేరు ప్రశ్నలకు, ఒకే సంతృప్తి కరమైన సమాధానం చెప్పిన వారిని వివాహమాడతానని ప్రకటించింది. సరి అయిన సమాధానం చెప్పలేని అమాయకులను కిరాతకంగా మొసళ్ళకు ఆహారంగా వేయిస్తున్నది," అన్నాడు.

"ఈ విషయాలు మీకెలా తెలుసు?" అంటూ ఆశ్చర్యపోయాడు శౌరి.

"నేను రాజుగారి అంగరక్షకుడుగా పదిహేనేళ్ళు పనిచేశాను. ఒక రథం ప్రమాదంలో రాజుగారిని రక్షించబోయి కాలువిరగ్గొట్టుకున్నాను. సొంత ఊరి మీది మమకారంతో చివరి రోజులు ఇక్కడ గడుపుతున్నాను. అయినా, రాజుగారి అంతఃపుర విషయాలు విప్పటికప్పుడు తెలియపరిచే మనుషులు నాకున్నారు. నువ్వు, ఈ పెల్లిపెల్ల వ్యవహారం పక్కన పెట్టి, రాజధానికి వెళ్ళు. సాహసించి, రాకుమారి దుష్కార్యాలను అరికట్టు," అన్నాడు ముసలాయన.

శౌరి కొంచెంసేపు తలవంచుకుని ఊరుకుని, "అయ్యా! తమరు ఆశీర్వాదిస్తే అలాగే రాజధానికి వెళతాను," అన్నాడు.

"ఆహా, మెచ్చాను!" అంటూ ముసలాయన, శౌరి తల నిమిరాడు.

మర్నాడు శౌరి ప్రయాణం రాజధాని దిశగా మారింది. అతడు సాయంత్రానికి

అంతఃపుర భవనం చేరుకుని, రాజకుమారి అడిగే ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పడానికి వచ్చా నన్నాడు.

“సరయిన జవాబు చెప్పలేకపోతే జరిగే దేమిటో తెలుసా?” అన్నది రాకుమారి పరిచారిక.

“చావు! మొసళ్ళకాహారం,” అన్నాడు శౌరి నిర్భయంగా.

అప్పుడు ఇద్దరు పరిచారికలు, శౌరి కళ్ళకు గంతులు కట్టి నడిపించుకుపోయి, ఒక గదిలో వదిలి, “ఇక గంతులు విప్పే నుకో!” అన్నారు.

శౌరి అలాగే చేశాడు. అతడికి ఎదురుగా సంహాసనం మీద కూర్చుని వున్న రాజ కుమారి అలకనంద కనిపించింది. ఆమె అద్భుత సౌందర్యవతే కాని, ముఖంలో విచారం గూడుకట్టుకుని వున్నట్టు కని పించింది.

“అకాశంకన్నా చాలావిశాలమైనది ఏది? సముద్రంకన్నా లోతైనది ఏది? వెన్నకన్నా మెత్తనైనది ఏది? ఈ మూడు ప్రశ్నలకూ ఒకే సమాధానం కావాలి!” అన్నది అలకనంద నిరాసక్తంగా.

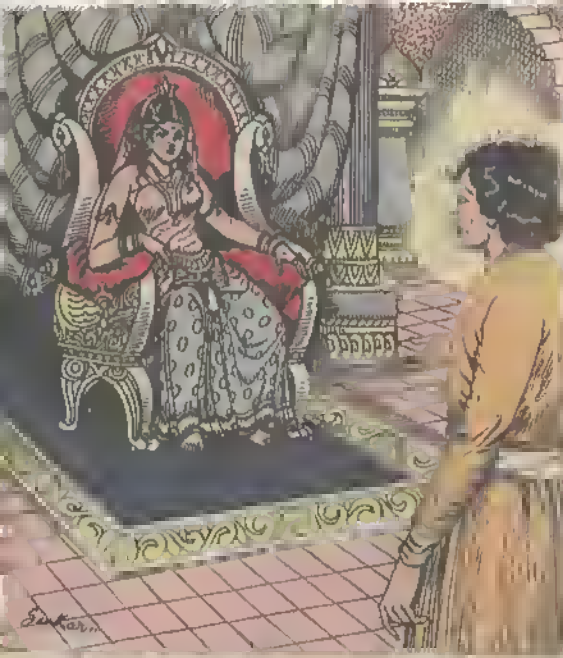
శౌరి ఆశ్చర్యంగా ఆమెకేసి చూస్తూ, “స్త్రీ హృదయం! అయినా, ఇవేం ప్రశ్నలు రాకుమారి? ఇవి ఏనాడో, లోకజ్ఞానంలేని కేవల భావుకులు, తమకు తామై ప్రశ్నలూ, జవాబులూ కూడా తయారు చేసుకున్నవి.



పరీక్షించాలంటే కఠినమైన ప్రశ్నలు నీ మన స్సుకు స్ఫురించలేదా?” అని అడిగాడు.

అలకనంద ఎంతో విచారంగా, “నేను స్వతంత్రురాలినైతే, ఈ ప్రశ్నలు నిన్నడిగే దాన్ని కాదు. ఒక దుష్టుడు నా చేత ఈ ప్రశ్నలు వేయించి, ఎలాంటి జవాబిచ్చిన వాళ్ళనైనా సరే మొసళ్ళకు ఆహారంగా వేయి స్తున్నాడు. నువ్వు మొసళ్ళకు ఆహారం కాక తప్పదు!” అన్నది.

ఆ వెంటనే శౌరి కుడి చేయి పైకెత్తి పెడికిలి బిగించి, “రాకుమారి! ఆ దుష్టు డెవరో చెప్పండి. వాడెంతటి శక్తిమంతు డైనా సరే, ఈ క్షణమే సంహరించగలను,” అన్నాడు.



“నువ్వు సమర్థుడివి, తెలివైన వాడివిలా వున్నావు. ఆ దుష్టుడి విషయంలో ఇప్పటికే చాలా ఆలస్యమైపోయింది. ఇంకోక్క రోజు మాత్రమే మిగిలి వుంది,” అని రాకుమారి అలకనంద, తనూ, రాజు ఎలాంటి విపత్కర స్థితిలో వున్నదీ వివరించింది:

నెలరోజుల క్రితం అలకనంద, తండ్రితో పాటు సముద్ర విహారానికి వెళ్ళింది. ఆ సమయంలో సేనాధిపతి వీరవర్మ కూడా వాళ్ళ వెంట వున్నాడు. వాడు దురుద్దేశంతో తమ వెంట వచ్చినట్టు వాళ్ళు, సముద్ర మధ్యంలో తెలుసుకున్నారు. పడవ నడిపే నాళ్ళందరూ వాడి మనుషులే. వాళ్ళు పడవను ఒక చిన్న ద్వీపం దగ్గరకు తీసుకు

వెళ్ళారు. వీరవర్మ అక్కడ ఒక ఎర్రరాతి కొండగుహలో రాజును బంధించి, అలకనందను రాజాంతఃపురానికి తీసుకు వచ్చాడు. తర్వాత సముద్రంలో ప్రమాదవశాత్తూ పడవ మునిగిపోయిందనీ, రాజుగారి జాడ తెలియలేదనీ, రాకుమారిని మాత్రం రక్షించి తీసుకు వచ్చాననీ, ఒక కట్టుకథ అల్లిచాటంపు వేయించాడు. ఇప్పుడు వాడు ప్రశ్నల పథకంతో, జవాబు చెప్పవచ్చిన వాళ్ళను మొసళ్ళకు ఆహారంగా వేస్తూ — చివరకు రాకుమారి ప్రశ్నలకు తనే తగిన జవాబివ్వడంతో, ఆమె తనను వరించిందని వివాహమాడజూస్తున్నాడు.

ఇంత చెప్పి అలకనంద, “క్రితం రాత్రి నిద్రపట్టక నేను ఉద్యానవనంలోకి వెళ్ళాను. అక్కడ సేనాధిపతి, వాడి నమ్మినబంటు యిన నాగేంద్రుడూ మధ్య జరుగుతున్న సంభాషణ, ఒక పొద చాటున నిలబడి విన్నాను.

సేనాధిపతి, నాగేంద్రుడితో, “రేపు ఉదయానే నువ్వు ద్వీపంలోని ఎర్రరాతి కొండ దగ్గరకు పో. అక్కడ కాపలావున్న వాళ్ళతో ‘గ్రహణం విడిచింది!’ అన్న సంకేత పదం చెబితే, నాళ్ళు రాజును నీతోపాటు పంపుతారు. మీ పడవ సముద్రమధ్యంలో వుండగా, అతణ్ణి పట్టి సముద్రజలం లోకి తోసెయ్యి. ఎట్లుండి గొప్ప శుభదినం. రాకుమారితో నా పెళ్ళి ఆరోజే. ఆ తర్వాత

నేను రాజునయ్యాక, ఇంత నమ్మకంగా నాకు సాయపడిన నీకు సేనాధిపతి పదవో, మంత్రి పదవో ఇస్తాను, 'అన్నాడు,' అన్నది.

“ఇంతటి రాజద్రోహులుంటారని, నేనే నాడూ వినలేదు, రాకుమారి!” అన్నాడు శౌరి పట్టరాని కోపంతో.

“ఆ వీరవర్మ నరరూపరాక్షసుడు! వాడు చీకటిపడే వేళకు, నిన్ను మొసళ్ళకు ఆహారంగా వేయడానికి వస్తాడు. నీ జవాబు నచ్చలేదని చెప్పగానే, నువ్వు గవాక్షం గుండా దూకి పారిపోయావని వాడికి చెబుతాను,” అన్నది అలకనంద.

ఆ వెంటనే శౌరి గవాక్షం గుండా బయటికి దూకి, చెట్ల చాటున నక్కుతూ పోయి ఉద్యానవనం చేరి, అక్కడి నుంచి సముద్రతీరం చేరాడు.

మర్నాడు శౌరి, తూర్పు తెల్లనారు తూండగానే ఒక బెస్తవాడికి కొంత డబ్బిచ్చి, రాజు బంధితుడైవున్న ద్వీపం చేరాడు.

శౌరి ద్వీపంలో కాలు పెట్టగానే, తలకు మూడింతలున్న తలపాగా ధరించిన వాడొకడు, కత్తిదూసి మీసం మెలితిప్పతూ శౌరికి అడ్డువచ్చి, “ఎవడివిరా నువ్వు? ఏమైనా సముద్రపు దొంగల ముఠాలోనివాడివా?” అని గద్దెస్తూ అడిగాడు.

శౌరి వాణ్ణి సమీపించి ఏ మాత్రం తాణక్కుండా పెద్ద గొంతుతో, “గ్రహణం విడిచింది!” అన్నాడు.



అది విని తలపాగా వాడు ఒక్క క్షణం నివ్వెరపోయి, “ఏమిటి! ఈ సంకేతం నాకూ, నాగేంద్రంగాడికీ తప్ప షురేవడికీ తెలియదే?” అన్నాడు.

శౌరి మరింత పెద్దగొంతుతో, “ఇక్కడికి వచ్చేటప్పుడు సముద్రంలో నా డాల్, కత్తులు జారవిడుచుకున్నాను. లేకపోతే ఈ క్షణమే నీ తలను మొండిం నుంచి వేరు చేసేవాణ్ణి. ఆయన నాగేంద్రంగాడు కాదు, నాగేంద్రసింహుడు, కానున్న మహారాజా!” అన్నాడు.

తలపాగావాడు వెలవెలపోతూ, “ఏమిదేమిటి! విడ్డూరంగా ఉన్నదే! కాస్త విడమరించి చెప్పు,” అన్నాడు.

“అయితే, విను. రాత్రి నాగేంద్రసింహుల నారు, సేనాధిపతి వీరవర్మ భోజనంలో ద్వారశ నిషాల లేహ్యం కలిపారు. అది పన్నెండు గంటల తర్వాత, తన శక్తి చూపు తుంది. ఆ విధంగా సేనాధిపతి పరలోక యాత్ర కట్టగానే, నాగేంద్రసింహులవారు, ఈ ద్వీపానికి వచ్చి, రాజును విడిపించి...” అంటూ శౌరి చెబుతుండగానే, తలపాగా వాడు పెద్దగా వాంతి చేసుకుని నేలమీద పడిపోయాడు.

వెంటనే శౌరి, వాడి కత్తి తీసుకుని వడవలో వున్న తాళ్ళతో వాణ్ణి బంధించి, దూరంగా వున్న కాపలావాళ్ళతో, “మహా రాజుగారిని తక్షణం ఇక్కడికి తీసుకు రండి!” అని కత్తి యుళిపించాడు.

కాపలావాళ్ళు రాజును బంధవిముక్తుణ్ణి చేసి అక్కడికి తీసుకువచ్చారు.

తిరుగుప్రయాణంలో రాజు— స్పృహ వచ్చినా, ఇంకా నిష ప్రయోగ భయంతో గజగజవణికి పోతున్న సేనాధిపతి వీర వర్మను, శౌరిక చూపుతూ, “ఈ రాజద్రోహ

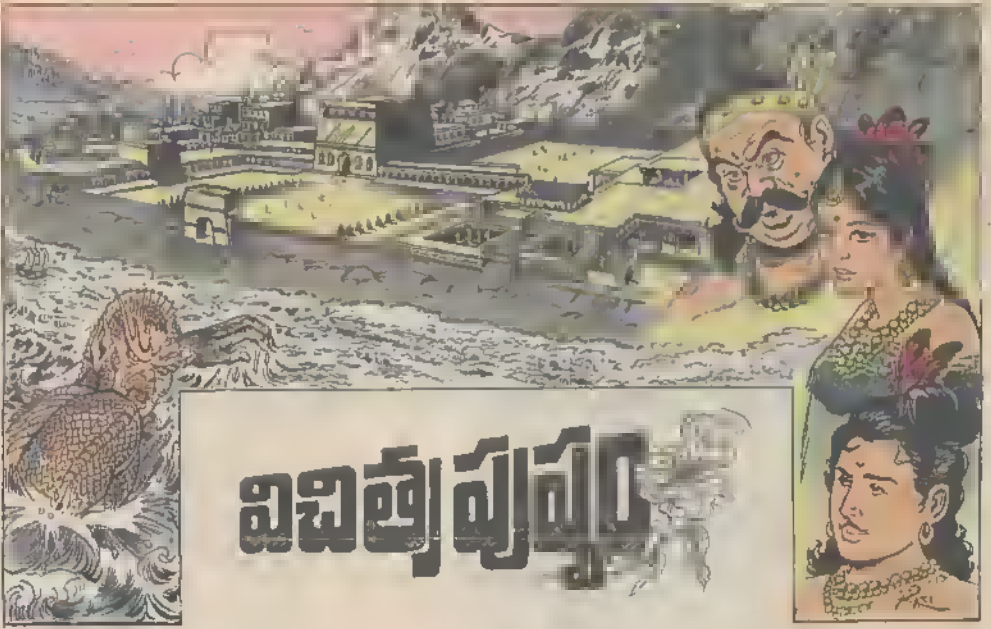
వీరవర్మ అని ఎలా గ్రహించావు?” అని అడిగాడు.

అందుకు శౌరి, “మహారాజా! నేను యువ రాణి భవనం నుంచి తప్పించుకు పోయా నని తెలియగానే, నాకు కొన్ని రహస్యాలు తెలిసివుంటవన్న అనుమానంతో వీడు ద్వీపానికి వస్తాడని ఊహించాను. అంతే కాక, నేను సంకేత వదం చెప్పగానే—ఈ సంకేతం నాకూ, నాగేంద్రంగాడికీ తప్ప మరెవరికీ తెలియదే! అన్నాడు. దానితో వీడే రాజద్రోహి అని గ్రహించి, విషప్రయోగం కట్టుకథ చెప్పాను. వీడు విష ప్రయోగం జరగక పోయినా, జరిగిందన్న భయం కొద్దీ స్పృహ పోగొట్టుకున్నాడు,” అన్నాడు.

రాజు, శౌరిని మెచ్చుకుని, మర్నాడు నిండుసభలో జరిగిందంతా చెప్పి, “ఈ శౌరి సాహసం కారణంగా, ఈ రాజ్యానికి పట్టిన గ్రహణం విడిచింది. ఇతడే యువరాణి భర్త, కాబోయే రాజు!” అన్నాడు.

సభికులు తమ ఆమోదం ప్రకటిస్తూ వార్తాధ్వనలు చేశారు.





విజయపుష్పం

2

[మాణిక్యపురిలో జరిగిన వనంతోత్సవాల సందర్భంగా ఏర్పాటు చేసిన పోటీలలో పాల్గొన్న ఉత్తమగుడనే కొండచాళి యువకుడు యువరాణి ద్రియంవదకు ఒక పుష్పగుచ్ఛాన్ని ఇచ్చాడు. యువరాణి కోరిక ప్రకారం, రాజు ప్రతాపవర్మ ఆ పుష్పాలు పూచే మొక్కలను చెమ్మని భటులను పంపాడు. వాళ్ళు పుష్పాలతో మాత్రం తిరిగి వచ్చారు. రాజగురువు గౌరీనాథుడు ఆ పుష్పాలు అనుభవించకాని రాజుకు చెప్పాడు. - తరవాత]

“అంతటి అందమైన పరిమళ పుష్పాలు అశుభాన్ని ఎందుకు సూచిస్తాయి? అవి పూయడం అశుభం ఎలా అవుతుంది? అర్థం కావడం లేదు, గురుదేవా!” అన్నాడు రాజు ప్రతాపవర్మ.

“ఆ విషయం తరవాత చెబుతాను. ఆ పుష్పాలను సైనికులు ఇద్దరు తీసుకువచ్చి నట్టు విన్నాను. సైనికులు ఎందుకు అవి పూచే ఈశాన్య సరిహద్దులకు వెళ్ళారు?

అక్కడ కలహాలు చెలరేగ లేదు కదా?” అని అడిగాడు రాజగురువు గౌరీనాథుడు.

“లేదు, గురుదేవా! తమ ఆశీర్వాద బలంతో దేశమంతటా ప్రజలు సుఖశాంతి లతోక్లేమంగా ఉన్నారు!” అని రాజు ‘శతాబ్దిక’ గురించి సైనికులు చెప్పిన విషయాలను క్లుప్తంగా తెలియజేసాడు. అంతా విన్న రాజగురువు, “ఇప్పుడా పుష్పాలు ఎక్కడ ఉన్నాయి?” అని అడిగాడు.



“యువరాణి భవనంలో ఉన్నాయి. ఇన్ని రోజులు అయినప్పటికీ అవి వాడకుండా ఇంకా పరిమళాలు విరజిమ్ముతూనే ఉన్నాయి!” అన్నాడు రాజు.

“వాటిని వెంటనే అక్కడి నుంచి తొలగించండి. అవి రాజభవనంలో ఉన్నట్టయితే, రాజకుటుంబానికి అరిష్టదాయకం అని యువరాణికి నామాటగా తెలియజేయండి,” అన్నాడు రాజగురువు.

“మీ ఆజ్ఞను శిరసావహస్తాను, గురు దేవా!” అని రాజు ఒక్క క్షణం మౌనం వహించి, “అయితే, ఆ పుష్పాలు ఎందుకు అశుభ సూచకాలని తమరు భావిస్తున్నారో చెబితే వివాలని ఉన్నది, యువరాణి ప్రాయం

వద ఆ పుష్పాలను ప్రాణ సమానంగా భావిస్తున్నది. కాబట్టి వాటిని గురించిన అసలు సంగతులు ఆమెవినడం శ్రేయస్కరమని భావిస్తున్నాను. పిలువమంటారా?” అని అడిగాడు.

సరే అన్నట్టు తలపంకించాడు రాజగురువు. యువరాణి రాగానే ఆమె రాజగురువుకు పాదాభివందనం చేసింది. రాజగురువు ఆమెను ఆశీర్వదించి, కూర్చోమని పక్కనున్న ఆసనాన్ని చూపాడు.

ఆమె కూర్చున్న తరవాత, తనను పిలిచిన కారణం ఏమిటి? అన్నట్టు తండ్రిని చూసింది.

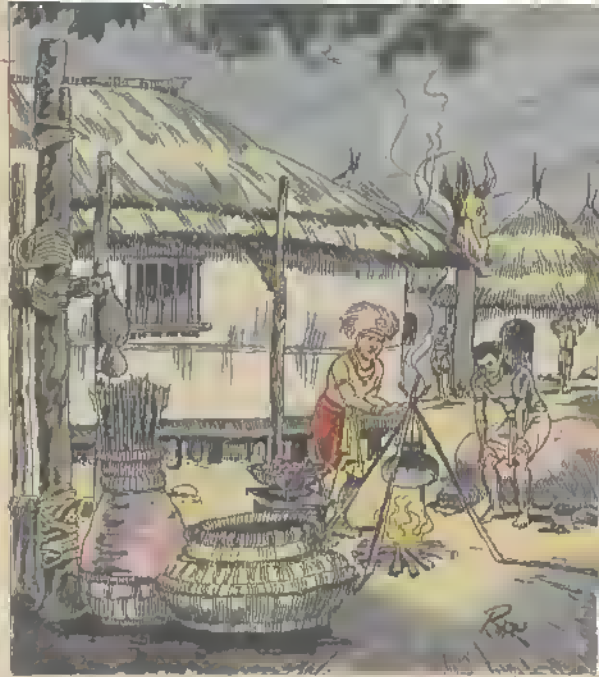
“‘శతాబ్దిక’ అనే ఆ విచిత్ర పుష్పాలను గురించి కొన్ని ముఖ్యమైన విషయాలను తెలియజేయడానికి రాజగురువు వచ్చారు. ఆయన చెప్పే విషయాలు నీకు తెలియడం అవసరం. కాబట్టి, నిన్నూ రమ్మన్నాను,” అన్నాడు రాజు కుమార్తెతో.

“అలాగా!” అన్నట్టు ఆమె రాజగురువు కేసి చూసింది.

రాజగురువు కొంతసేపు మౌనంగా ఆలోచిస్తూ గడిపి, ఆ తరవాత ఇలా చెప్పసాగాడు :

“ఒకానొకప్పుడు వింత పరిమళాలు విరజిమ్మే ఈ విచిత్ర పుష్పాలు, అన్ని పుష్పాలలాగే ఏడాదికొకసారి పూచేవి. ఒక్కసారి పూచాయంటే రోజుల తరబడి వాడకుండా ఉండేవి. కొన్ని వందల సంవత్సరాలకు

పూర్వం మీ వంశానికి చెందిన చంద్ర కాంతుడు అనేరాజు మాణిక్యపురి రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు. ఆయన ధర్మప్రభువుగా, సాహస వీరుడుగా పేరు గాంచాడు. ఆయనకు చంద్రకేతు అనే సోదరుడు ఉండేవాడు. వాడు అన్ని విధాలా అన్నకు విరుద్ధమైనవాడు. రాజ్యనిర్వహణాభారంలో అన్నకు సాయపడడం మాని, హాని చేయడానికి పూనుకున్నాడు. వాడు దేశదిమ్మరి అయి ఊరూరూ తిరిగి ఆఖరికి, రాజ్యానికి ఉత్తర సరిహద్దులలో పున్న కొండ ప్రాంతాన్ని చేరాడు. అక్కడ అతడు కొండజాతి ప్రజలతో పరిచయం చేసుకున్నాడు. వారిలో నాగాంబి అనే వాడికి మంత్ర తంత్రాలు తెలుసు. వాడితో స్నేహం చేసి వాడి నుంచి కొన్ని తంత్ర విద్యలు నేర్చుకున్నాడు చంద్రకేతు. ఒకనాడు ఆ కోయవాడు విచిత్రమైన కొన్ని పువ్వులను కోసి, సలసల మరుగుతున్న నీళ్ళలో వేయడం చూశాడు. కోయవాడు ఆ నీళ్ళను రోజూ కొంతసేపు మళ్ళీ మళ్ళీ కాచి ఒక విధమైన సువాసనతో ఉన్న తైలం తీశాడు. ఆ తైలాన్ని ఎవరి పైనైనా చల్లినట్లయితే, వాళ్ళు తమకు వశమై, తాము చెప్పినట్టు నడుచుకుంటారని కోయవాడు చంద్రకేతుకు చెప్పాడు. చంద్రకేతు అమితోత్సాహంతో ఆ పువ్వులను తీసుకుని మాణిక్యపురి చేరి, ఒక రహస్య ప్రదేశంలో కోయవాడు చేసినట్టు ఆ పువ్వు



లను నీళ్ళలో వేసి కాచి, మరి కొన్నాళ్ళకు విచిత్రపువ్వుతైలం తయారుచేశాడు. మొదట ఆ తైలాన్ని ఎవరైనా మామూలు మనుషుల మీద వాడి, వారి ప్రవర్తనను రూఢి చేసుకుని, ఆ తరవాత దానిని రాజు మీద ప్రయోగించి, ఆయనను తన చెప్పుచేతలలో ఉంచుకుని, రాను మాణిక్యపురి సంహారం అధిష్టించాలని ఆ దుర్మార్గుడు పథకం వేశాడు.”

ఇంతవరకు చెప్పిన రాజగురువు, “అతని పథకం నెరవేరలేదు కదా?” అని యువరాణి అడగడంతో కొంతసేపు ఆగి, “లేదు, యువరాణీ! అతని కుటిల పథకం నెరవేరలేదు. ఆ సంగతే చెబుతున్నాను,



“శ్రద్ధగా విను,” అంటూ మళ్ళీ చెప్పడం ప్రారంభించాడు:

“ఆ సమయంలో కులశ్రేష్ఠుడనే పండితుడు లైరంభీమాత ఆలయానికి ప్రధాన పూజారిగా ఉండేవాడు. ఆయన కొక అందమైన కుమార్తె ఉండేది; పేరు భాగ్యశ్రీ. ఆమెను చూడగానే చంద్రకేతు ఆమె అందానికి ముగ్ధుడయ్యాడు. ఆమె ఆలయపూజారి కుమార్తె అన్న సంగతి తెలియక, తాను తయారుచేసిన పుష్పలైలాన్ని ప్రయోగించి ఆమె మనసును తన వైపు మళ్ళించుకోవాలని ఆశించాడు. ఒకనాడామె తన చెలికత్తెలతో కలిసి, దాపులనున్న నదిలో స్నానం చేసి, గుడికి రావడం చూసి, చంద్రకేతు

ఒక చెట్టుచాటున పొంచి వుండి, ఆమె మీద తాను తయారుచేసిన తైలం చల్లాడు. మరుక్షణమే భాగ్యశ్రీ దిక్కులు అదిరే విధంగా కేకలు వేస్తూ అటు ఇటు పరిగెత్తసాగింది. వెంటనున్న చెలికత్తెలు ఆమెకు ఏమయిందో గ్రహించలేక ఆమెను పట్టుకో దోయారు. ఆ విషయం పూజారికి చెప్పడానికి కొందరు గుడి లోపలికి వెళ్ళారు. ఇంకా కొందరు చెతిలో ఏదో పాత్ర, అకులతో పరిగెత్తుతున్న చంద్రకేతును పట్టుకోమని అధరవడంతో, దారిన వెళుతున్నవాళ్ళు అతన్ని పట్టుకుని గుడికేసి లాక్కు వెళ్ళారు.

పూజా సమయం సమీపించడంతో, దేవతా విగ్రహ అలంకరణలో నిమగ్నుడై వున్న పూజారి కులశ్రేష్ఠుడు, స్త్రీల ఆర్తనాదాలు విని, వెలుపలికి వచ్చి, అక్కడి దృశ్యం చూసి, ఒక్క క్షణం దిగ్భ్రాంతి చెందాడు. ఆయన కూతురును సమీపించి ఆమె భుజాన్ని పట్టి కుదుపుతూ, “భాగ్యశ్రీ! ఏమయింది, తల్లీ?” అని అడిగాడు.

భాగ్యశ్రీ నోటి నుంచి మాటరాలేదు. ఆమె కొంతసేపు అటుఇటు దిక్కులు చూసి సామ్మనెల్లి పడిపోయింది! ఆమెను పట్టుకుని ఉన్న చెలికత్తెలు, “నదికి వెళ్ళి వస్తూన్న భాగ్యశ్రీ మీద, ఆ మనిషి ఏదో చల్లాడు. ఆ క్షణం నుంచి ఈమె ఇలా వెర్రెత్తిన దానిలా ప్రవర్తిస్తున్నది,” అంటూ జనం మధ్య ఉన్న చంద్రకేతును చూపారు.

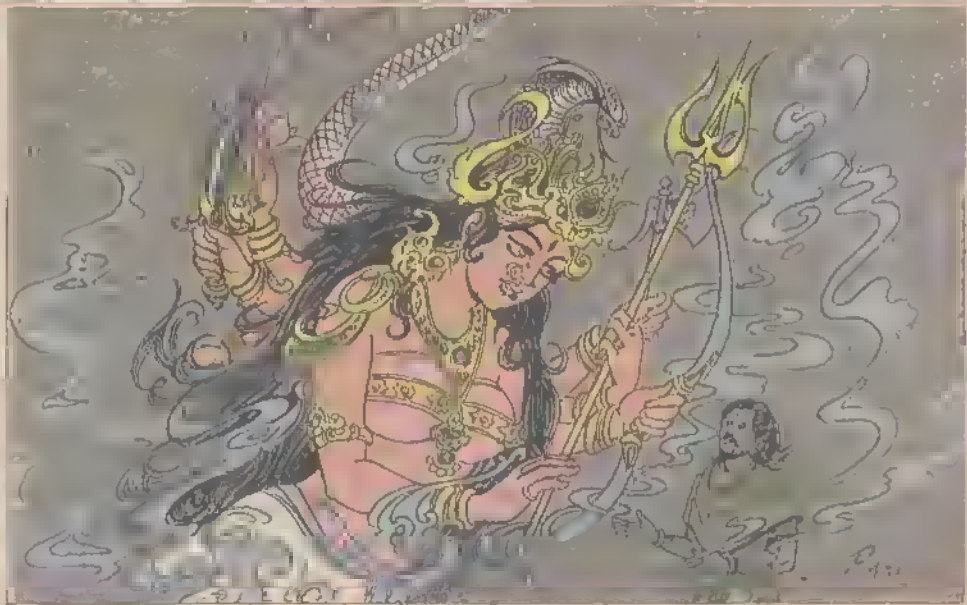
పూజారి అతడికెసి నాలుగడుగులు వేసి, "ఎవరు నువ్వు? నా కుమార్తెను ఏం చేశావు?" అని అడిగాడు కోపంగా.

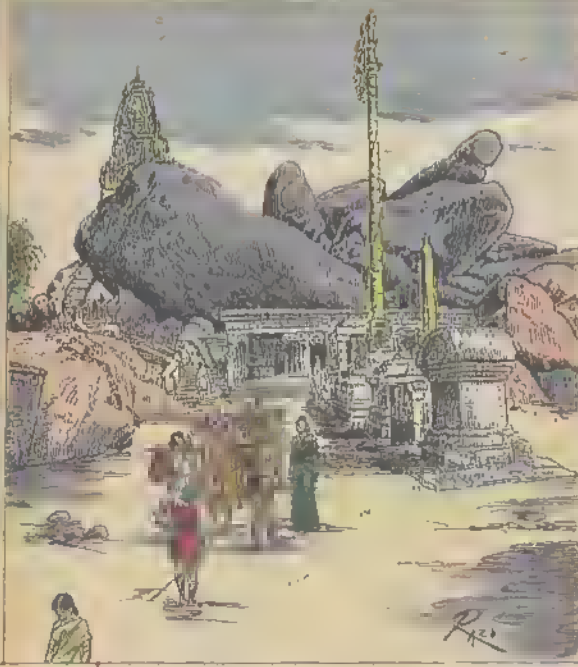
"మహాత్మా! ఆమె మీ కుమార్తె అని తెలియక ఈ అపరాధం జరిగిపోయింది. కోయవాడు చెప్పిన ప్రకారం కొన్ని విచిత్ర పుష్పాలను సేకరించి, తైలం తయారు చేశాను. ఆ తైల ప్రభావాన్ని శోధించి చూడడానికి, దానిని తమ కుమార్తె అని తెలియక ఆ యువతిపై చల్లాను అంతే! మరొక పాపం ఎరుగను, నన్ను..." అని ఇంకేదో చెప్పబోయాడు చంద్రకేతు.

అయినా, పూజారి ఆ మాటలను పట్టించుకోకుండా గబగలా అలయం లోపలికి వెళ్ళాడు. దేవీ విగ్రహం మెడలో ఉన్న

పుష్పహారాన్ని తీసుకుని వెలుపలికి వచ్చి, "మాతా, తైరంబీ! నిన్నే దిక్కుగా భావించి, లోకక్షేమం కోసం నిన్ను పూజిస్తున్న నేను, ఇంతవరకు నిన్ను నాకోసం ఏదీ అడగలేదు. ఈ రోజు, లేక లేక కలిగిన నా ఒక్కగానొక్క కూతురికి పట్టిన గతి చూడు! ఆమెను రక్షించే భారం నీది. నా బిడ్డకు ఈ గతి పట్టించిన ఆ నరరూప రాక్షసుడు నాశనమై పోవుగాక! నీ భక్తుణ్ణయిన నా బిడ్డకు కష్టం కలిగించిన ఆ పుష్పం మృశ్మి పుష్పించకుండా పోవుగాక!" అని శపిస్తూ, చేతిలోని పుష్పహారాన్ని తెంచి ఆగ్రహవే శంతో చంద్రకేతుడి మీదికి విసిరి కొట్టాడు.

మరుక్షణమే పూజారి ఎదుట ఒక వింత వెలుగు వెలిగింది. ఆ వెలుగు మధ్య





తైరంబీమాత ప్రత్యక్షమై, మందహాసం చేస్తూ, “బిడ్డా! నీ ప్రార్థన ఆలకించాను. నీ కుమార్తెకు ఎటువంటి హాని కలగదు. ఆమె త్వరలో మామూలు మనిషి అవుతుంది. నీ కుమార్తెకు హాని తలపెట్టినవాణ్ణి నువ్వు నీ నోటితో నరరూపరాక్షసుడన్నావు. వాడు నిజంగానే రాక్షసుడుగా మారిపోతాడు. వాడికి ఈ భూమిమీద స్థానం ఉండదు. పువ్వులో ఏ దోషమూ లేనప్పటికీ అది ఆ దుర్మార్గుడి హీనకృత్యానికి ఉపయోగ పడింది. కాబట్టి, నీ ఇష్టానుసారం ఆ పువ్వు ఇప్పుడిప్పుడే పూయదు. మునుముందు పూచినప్పటికీ, ప్రకృతికి విరుద్ధంగా ప్రవర్తించే వాళ్ళే దాని మూలంగా కష్టాల పాలవు

తారు. సరే, ప్రస్తుతానికి అన్నీ మరిచిపో. ఆలయం లోపలికి రా! హారతికి సమయం దాటిపోతున్నది. నీకోసం కాచుకుని ఉన్నాను,” అన్నది, పూజారికి మాత్రం వినిపించే విధంగా. దేవీరూపంకూడా పూజారికి మాత్రమే కనిపించింది.

పూజారి సంతోషంగా లోపలికి వెళ్ళి, దేవీ విగ్రహానికి హారతి ఇచ్చి, ప్రశాంత హృదయంతో వెలుపలికి వచ్చాడు. కుమార్తె కళ్ళు తెరచి చిరునవ్వుతో, ఆయన పక్కన వచ్చి నిలబడింది. అక్కడ చేరిన వారు, భాగ్యశ్రీ మీద తైలం చల్లినవాడు యువ రాజు చంద్రకేతుడనీ, అతడు తప్పించు కుని పారిపోతూ ఉండగా దూరం నుంచి రాక్షసుడిలాగా కనిపించాడనీ చెప్పారు.

విషయం తెలియగానే రాజు చంద్రకాంతుడు తమ్ముడి దుర్మార్గానికి సిగ్గు పడ్డాడు. పూజారి, రాజు దగ్గరికి వెళ్ళి, జరిగిన దానికి క్షమాపణలు చెప్పుకున్నాడు. రాజు పూజారిని ఓదార్చుతూ, “మీ కుమార్తె కోలుకున్న తరువాత ఆమెను రాజసౌధానికి పంపించు. కొంతకాలం నా కుమార్తెతో కలిసి గడిపిందంటే త్వరగా మామూలు మనిషి అవుతుంది!” అన్నాడు.

రాజగురువు ఇంతవరకు చెప్పి, “నేనీ విషయాలను చంద్రకాంత మహారాజు ఘనతను వివరించే తాళపత్రగ్రంథాలలో చదివాను. దేవీ శాపానికి గురైన పుష్పం

నూరేళ్ళ కొకసారి పూస్తుందనీ, అందుకే దానిని 'శతాబ్దిక' అని పిలుస్తారనీ విన్నాను. ఇప్పుడీ పువ్వులను చూస్తూంటే ఆ విషయాలు జ్ఞాపకం వచ్చాయి. ప్రజల శాంతి భద్రతలు కాపాడడం మీ బాధ్యత కాబట్టి ఆ విషయాలను మీకు తెలియజేసి హెచ్చరించడం నా కర్తవ్యంగా భావించి వచ్చాను," అని చెప్పడం పూర్తిచేశాడు.

రాజు ప్రరావవర్మ అంతావిని, దీర్ఘంగా ఆలోచించి, కుమార్తె వైపు తిరిగి, "ప్రియం వదా! ఆ పువ్వులను రాజభవనంలో ఉంచ కూడదని రాజగురువు సెలవిచ్చారు. కాబట్టి వాటిని ఉద్యానవనంలోకి తరలించడం అవసరం!" అన్నాడు.

ప్రియంవద, "అలాగే చేద్దాం, నాన్నా! ఇప్పుడే వాటిని తీయించే ఏర్పాట్లు చేస్తాను," అని రాజుతో అని, గురువు వైపు తిరిగి, "మధుర పరిమళాలు విరజిమ్మే ఆ పువ్వుల వెనక ఇలాంటి విషాద గాథ ఉండడం దురదృష్టకరం!" అన్నది.

అంతలో ఒక భటుడు వచ్చి రాజుకు నమస్కరించి, "ప్రభూ! సేనాధిపతి తమ దర్శనం కోసం వెలుపల వేచి ఉన్నారు!" అన్నాడు.

"రమ్మను!" అన్నాడు రాజు.

భటుడు వెళ్ళిన కొంతసేపటికి సేనాధిపతి వచ్చి, రాజుకూ, రాజగురువుకూ నమస్కరించాడు.



"ఏమిటి! నిన్ను చూస్తూంటే పెద్ద సమస్యతో వచ్చినట్టున్నావు!" అని అడిగాడు రాజు.

"నిజమే, ప్రభూ! పెద్ద సమస్యే ఎదురయింది. ఈరోజు వేకువ జామునుంచి, మన రాజ్య దక్షిణ సరిహద్దులోని ప్రజలు ఇళ్ళు వదిలిపెట్టి చెట్టుకొకరు పుట్టుకొకరుగా పరుగులు తీస్తున్నారు. కొందరు రాజధాని నగరం వైపు వస్తున్నారు. తెల్లవారేసరికి సముద్రతీరంలోని ఇళ్ళన్నీ నేలమట్టమై ఉన్నాయి. ఇందుకు భూకంపం గాని, సముద్ర కెరటం వచ్చి ముంచిపోయిన దాఖలాలు గాని లేవు. పైగా అన్ని ఇళ్ళు కూలినప్పటికీ ఎలాంటి శబ్దమూ రాలేదట. అదృష్టవశాత్తు జననష్టం ఏమీ వాటిల్లలేదని

వార్తలు అందుతున్నాయి. ఎందుకిలా జరిగిందో ఈహించడం కష్టంగా ఉన్నది!" అన్నాడు సేనాధిపతి గంభీరవర్ణ.

"సరే, ప్రజల రక్షణకు ఏమైనా ఏర్పాట్లు చేశావా?" అని అడిగాడు రాజు.

"అప్పుడే మన సైనికులు కొందరిని సముద్రతీరం కావలాకు పంపాను. అనుమానాస్పదంగా ఎవరైనా కనిపిస్తే బంధించి తీసుకురమ్మని అజ్ఞాపించాను. మరొక సైనిక దళాన్ని, కష్టాలలో ఉన్న ప్రజలను ఆదుకోవడానికి పంపాను. ఇంకా కొందరు సైనికులను నగర ద్వారం దగ్గరికి పంపి, పారిపోయి వచ్చే వాళ్ళకోసం ఏర్పాటు చేసిన ప్రత్యేక శిబిరాలకు తీసుకువెళ్ళమని చెప్పాను. ఈ విషయాలను తమకు తెలియజేయడానికే వచ్చాను," అన్నాడు సేనాధిపతి.

"నివాసాలు పొగొట్టుకున్నవారిలో కొందరికి మన రాజప్రాసాదంలోనే ఆశ్రయం కల్పించవచ్చుగదా! ముఖ్యంగా స్త్రీలనూ, పిల్లలనూ ఇక్కడికి పంపండి!" అన్నది యువరాణి ప్రయంపద అత్యంత.

"మంచి ఆలోచన! మన రాజభవనంలో ఏ భాగాన్ని బాధితులకు కేటాయిస్తే బావుంటుందో నువ్వే ఆలోచించి చెప్పు. పైగా ఇక్కడికి వచ్చే స్త్రీలకూ, పిల్లలకూ అవసరమైన సదుపాయాలను నమకూర్చే పనులను నువ్వే స్వయంగా వర్యవేక్షించడం మరీ బావుంటుంది," అని రాజు కుమార్తెతో చెప్పి, సేనాధిపతివైపు తిరిగి, "బాధితులకు ఎటువంటి లోటూ రాకుండా చూసే బాధ్యత నీది. వారికి మునుముందు ఎటువంటి ఉపాధి కల్పించాలో తరవాత ఆలోచిద్దాం!" అని రాజగురువుకేసి తిరిగి, "తమరి సలహా ఏమిటి గురుదేవా!" అని అడిగాడు.

"అలాగే చెయ్యి, మహారాజా!" అని రాజగురువు కొంతసేపు మౌనంగా ఆలోచించి, "సేనాధిపతి తెచ్చిన వార్తను వింటూంటే, 'శతాబ్దిక' గురించి నేను అనుమానించిన విషయాలు నిజమవుతాయేమోనని భయంగా ఉన్నది, మహారాజా!" అన్నాడు వచారంగా. — (ఇంకావుంది)





మంచిమిత్రులు

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టువద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మాసంగా శ్మశానంకేసి సదవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని జేతాళుడు, "రాజా, ఈ అద్దరాత్రి నేళ భీతిగలిపే ఈ శ్మశానంలో, నువ్వు ఇన్ని శ్రమలకోర్పడం, నీకోసమా లేక పరుల కోసమా అన్న శంక కలుగుతున్నది. నీ కోసమే అయితే, నేనివ్వగల సలహా ఏమీ లేదు. అలాకాక మరెవరి ఆజ్ఞనో పాటించి, నువ్వు ఇన్ని శ్రమలకు గురి అవుతూంటే మాత్రం, నీకు హెచ్చరికగా వుండేందుకు, ఒక సలహా ఇవ్వదలిచాను. మనిషి కొన్ని సందర్భాలలో అనారోచితంగా, పెద్దవాళ్ళ ఆజ్ఞలుపాటించడం తనవిధి అన్న భావంతో, అసవసరమైన ఇక్కట్లు పాలు కావడం జరుగు తుంది. అయితే, ఆజ్ఞ లిచ్చిన పెద్దలు మాత్రం కార్యం సఫలమయ్యాక,

జేతాళ కథలు



తమ కారణంగానే కార్యసాధన జరిగిందంటారు. అలా కాదని ప్రశ్నిస్తే, డొంక తిరుగుడు జవాబులతో అసలు విషయాన్ని దాటవేస్తారు. అంటే కార్యసాధకుడాకడైతే, కీర్తి మరొకరి దన్నమాట! ఇందుకు నిదర్శనంగా ధనదత్తుడనే వర్తకుడి కథ చెబుతాను, శ్రమతెలియకుండా, విను,” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

ఒకానొక పట్టణంలో ధనదత్తుడనే వర్తకుడుండేవాడు. ఆయన తన సరుకులను ఓదలపై విదేశాలకు పంపి వ్యాపారం చేసేవాడు. ఆ వ్యాపారం లాభసాటిగా సాగుతున్నదని, ఆయన ఉన్నదబ్బంతా వెచ్చించి స్వయంగా ఒక ఓడ కొన్నాడు. ఆయననే

కాక ఎందరో ఇతర వర్తకుల సరుకులతో బయల్దేరిన ఆ ఓడ, సముద్రంలో మునిగి పోయినట్టు వార్త వచ్చింది.

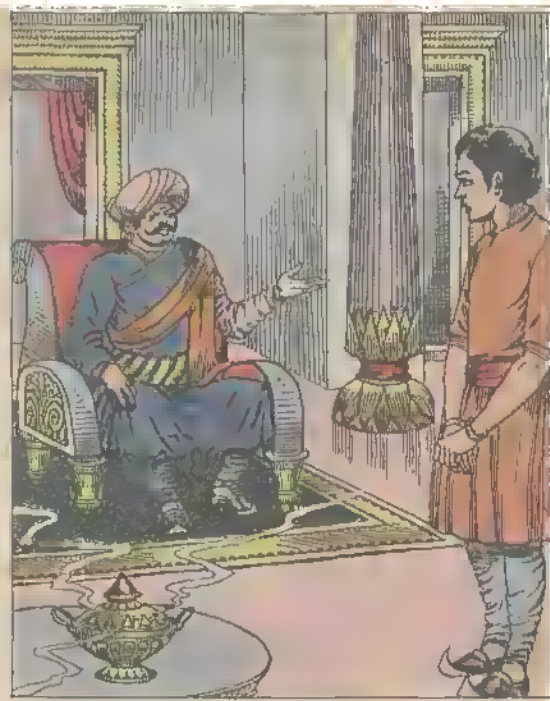
ధనదత్తుడు వ్యాపారంలో బాగుపడ్డాడని అసూయ చెందే వర్తకులు కొందరున్నారు. వాళ్ళందరూ తమ సరుకుల విలువ చెల్లించాలని ఆయనపై వత్తిడి తెచ్చారు. ధనదత్తుడు వాళ్ళందరికీ వెలకట్టి సరుకుల దబ్బిచ్చేశాడు. దాంతో ఆయనకు పూట గడవడమే కష్టమయింది.

ధనదత్తుడికి యాభైవేల విలువ చేసే పెద్ద భవనమున్నది. అందులో ఎందరో పనివాళ్ళున్నారు. ఆయన ఆ పని నాళ్ళందరినీ మానిపించేశాడు. భవనం పదివేల వరహాలకు తాకట్టులో వుంది. రెండు మాసాల్లో దబ్బుకట్టకపోతే, ఆయనకా ఇల్లు కూడా మిగలదు. పోనీ ఇప్పుడే అమ్మేడ్డామా అంటే, ఆయన పరిస్థితి చూసి, ఆ ఇంటి కెవరూ ఇరవై వేల వరహాలకంటే ఎక్కువ ఇవ్వమంటున్నారు.

ఇలాంటి పరిస్థితిలో ధనదత్తుడు తన కుమారుడైన దేవదత్తుణ్ణి పిలిచి, “నాయనా! నువ్వునాకు చేదోడునాదోడుగా వుండగలంత వయసువాడివి అయ్యావు. అయితే, ఇంత కాలం నువ్వు మన వైభవాన్నే చూశావు. ఇప్పుడు మనకు గడ్డుకాలం వచ్చింది. నీకు వ్యాపారాన్నప్పజెబుదామనుకునేంతలో, ఇలా నష్టపడడం నా దురదృష్టం. అయినా ఇదీ

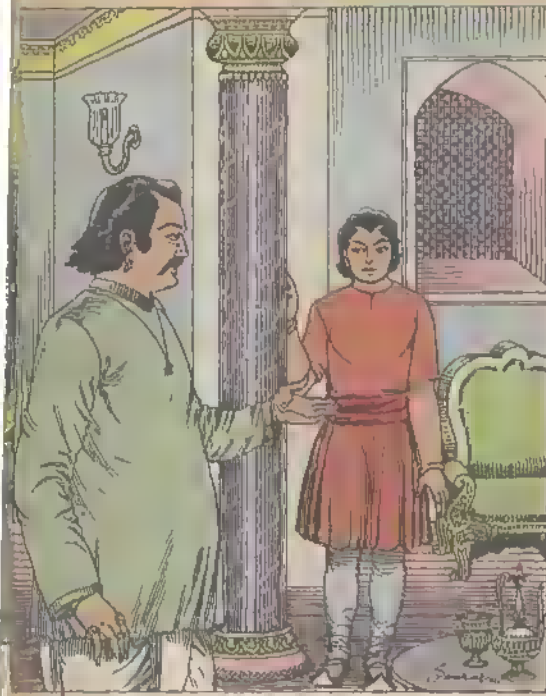
ఒకందుకు మంచిదే ననుకుంటున్నాను. ఇప్పుడు కొద్దిగా పెట్టుబడి దొరికితే చాలు, రెండేళ్ళు తిరక్కుండా ఇంతకింత సంపాదిస్తాను. ఈ పట్నంలో మనకు సాయపడే వాళ్ళెవరూ లేరు. ఇప్పుడు నువ్వు, నా స్వగ్రామమైన రత్నాపురం వెళ్ళు. అక్కడ చంద్రశేఖరుడనే దూరపు బంధువున్నాడు. ఆయన కోటికి వడగలెత్తినవాడు. వరసకు నీకు తాతయ్య అవుతాడు. ఆయన మాత్రమే మనకు సాయపడతాడు. నువ్వు పాతికవేల వరహాలాయన్నడికి పట్టుకురా. ఆ ధనంతో నేనిక్కడ మిగిలివున్న బాకీ తీర్చేసి, మిగతా డబ్బుతో వ్యాపారం ఎలా చేయాలో నీకు నేర్పుతాను,” అన్నాడు.

దేవదత్తుడు వెంటనే ప్రయాణమయ్యాడు. బయల్దేరి ముందు తండ్రి వాడితో, “నువ్వు సాయంత్రానికల్లా ముత్యాలపురం చేరుకుంటావు. అక్కడ నా ప్రాణమిత్రుడు రమాకాంతుడుంటాడు. ఆయనింట్లో బసచేసి రాత్రికక్కడే వుండిపో. తెల్లవారుతూనే బయల్దేరితే ఎండెక్కకుండా రత్నాపురం చేరుకుంటావు. ఏ కారణం చేతనైనా చంద్రశేఖరుడూళ్ళో లేకపోతే, ఆయన వచ్చేదాకా నా బాల్యమిత్రుడైన వినయసేనుడింట్లో వుండు. పొరబాటునకూడా ఆయనను కానీ, రమాకాంతుణ్ణి కానీ డబ్బు కావాలని అడగొద్దు. అడిగితేవాళ్ళు తలతాకట్టుపెట్టుయినా సరే మనకు దబ్బిస్తారు. అయినా వాళ్ళ



నిబ్బంది పెట్టడం మనకు భావ్యం కాదు,” అన్నాడు.

తండ్రి చెప్పినట్లే ప్రయాణం చేసి, దేవదత్తుడు ముందు ముత్యాలపురం చేరి రమాకాంతుడింటికి వెళ్ళాడు. ఆయన వాడిని ప్రేమతో ఆదరించాడు. వాడి ద్వారా పరిస్థితి తెలుసుకున్నాక, “ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో డబ్బుకోసం మమ్మల్నడక్క చంద్రశేఖరుడి నడగాలని మీ నాన్న కెలాబుద్ధి పుట్టింది? మీ నాన్నకు చిన్నతనంలోనే తల్లి తండ్రిపోతే, ఆ చంద్రశేఖరుడు మీ ఇంట్లో చేరాడు. మోసం చేసి మీ అస్తంతా కాజేశాడు. చివరకు పాట్టచేతబట్టుకుని పట్నం వెళ్ళి బాగుపడ్డాడు, మీనాన్న. ఆ చంద్ర



శేఖరుడు నుహాపినారి. నీకెందుకు దబ్బిస్తాడు?" అన్నాడు రమాకాంతుడు.

"మిమ్మల్ని డబ్బడగొడ్డని, నాన్న నాకు చెప్పాడు," అన్నాడు దేవదత్తుడు.

రమాకాంతుడు ఒక క్షణం ఆలోచించి, "అయనలా ఎందుకు చెప్పాడో నాకు తెలుసు. ఆయన కష్టాల్లో వున్నప్పుడు నేను సాయపడలేకపోయినా, బాగుపడ్డాక ఆయన న్నుంచి సాయం పొందాను. నేనాయనకు ఆయిదు వేల వరహాలు బాకీ వున్నాను. ఇలాంటి సమయంలో ఇవ్వకపోతే, ఇంకెప్పుడు తీరుస్తా నాబాకీ? తీసుకుని వెళ్ళు. ఇప్పుడు నాకు పూర్వపు ఇబ్బందులేమీ లేవని మీనాన్నకు చెప్పు," అన్నాడు.

దబ్బు తిరుగుప్రయాణంలో తీసుకుంటానని దేవదత్తుడంటే, "నేను చెప్పినట్టు చేయనిపక్షంలో, నేను మళ్ళీ మీనాన్న మొహంచూడను," అన్నాడరమాకాంతుడు.

దేవదత్తుడు ఆక్కణ్ణించి ప్రయాణంచేసి రత్నాపురం చేరుకున్నాడు. అయితే, చంద్రశేఖరుడూళ్ళోలేడు. వాడు, తండ్రి చెప్పిన విధంగా వినయసేసుడింటికి వెళ్ళాడు. ఆయన దేవదత్తుణ్ణి ఆప్యాయంగా కౌగలించుకుని, వచ్చిన పని అడిగి తెలుసుకుని, "చంద్రశేఖరుడు మీ అస్తంతా అపహరించి దాన్ని పెంచుకుంటూ పోతున్నాడు. అయినా, ఆయన ధనదాహం తీరలేదు. ఏమనుకుని అన్నీ తెలిసి కూడా మీనాన్న, ఆ చంద్రశేఖరుడి దగ్గరకు నిన్ను పంపించాడో నాకు అర్థం కాకుండా వుంది. మీకింత అన్యాయం చేశాక, ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో కూడా నువ్వొచ్చి అడిగితే లేదనడానికి ముఖం చెల్లివుండదు. నువ్వొస్తున్నావని ముందే తెలిసి ఆయన ఊరొదిలి పోయింటాడు. నువ్వు వెళ్ళావని తెలిసేదాకా మళ్ళీ తిరిగిరాడు. నువ్వాయనకోసం ఎదురుచూడడంవృథా! నీక్కావలసిన దబ్బు నేనేర్పాటు చేస్తాను," అన్నాడు.

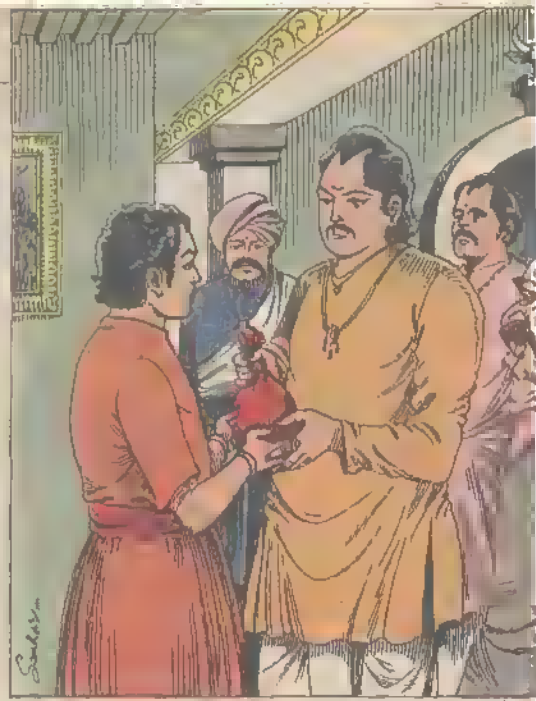
ఇది విని దేవదత్తుడు కంగారు పడి, తండ్రి హెచ్చరిక గురించి చెప్పి, "మీ వంటి మంచివారుండగా, నాన్న ఆ చంద్రశేఖరుణ్ణి ఎందుకు పట్టుకుని వ్రేలాడుతున్నాడో నాకు

అర్థం కాకుండా వుంది. ముత్యాలపురం రమాకాంతుడి విషయంలోనూ ఇంతే జరిగింది," అంటూ తన అనుభవం చెప్పాడు.

వినయసేనుడు నవ్వి, "ఈ ఊరు నుంచి ఎవరు పట్టణం వెళ్ళినా, మీనాన్న లేదనకుండా, కాదనకుండా డబ్బిచ్చి సాయం చేసేవాడు. ఇచ్చిన వారినడగడం ఆయన కిష్టముండదు. కానీ ఇలాంటి సమయంలో ఆదుకోక పోతే మేము స్నేహితులమెలా అవుతాము? అయినా తీసుకున్న డబ్బు తిరిగి ఇవ్వడం ఆదుకోవడం అనిపించు కోదు. నాతో సహా మీనాన్నకు బాకీ పడ్డ వాళ్ళు, ఈ ఊళ్ళో చాలామందే వున్నారు. అదంతా నేను వసూలు చేసి ఇస్తాను. ఇందులో మాకే ఇబ్బంది లేదు," అన్నాడు.

దేవదత్తుడు వెంటనే ఒప్పుకోలేదు. వాడ క్కడ రెండు రోజులున్నాడు. చంద్రశేఖరుడి జూడలేదు. వినయసేనుడు తానివ్వవలసింది, ఊళ్ళో వసూలు చేసింది కలిపి ముప్పైవేల వరహాలిచ్చాడు. ఆ డబ్బునూ, ముత్యాల పురంలోని రమాకాంతుడిచ్చిన డబ్బు తీసు కుని దేవదత్తుడు ఇల్లు చేరేసరికి, అక్కడ ఒక వృద్ధుడుండడం గమనించాడు.

ధనదత్తుడాయనను కొడుక్కు పరిచయం చేస్తూ, "ఈయనగారి పేరు చంద్ర శేఖరుడు. రత్నాపురం నుంచి ఏదో పని మీద ఈ ఊర్లో జబ్బుపడ్డాడు. మనింట్లో వుంచుకుని వైద్యం చేయించాను. వెంట



తెచ్చుకున్న డబ్బు అయిపోయిందట. ఈయన తిరుగు ప్రయాణానికి మనమే ఏర్పాటుచేయాలి. పాదాభివందనం చెయ్యి. వరసకునీకుతాతయ్య అవుతాడు," అన్నాడు.

దేవదత్తుడు, చంద్రశేఖరుడికి పాదాభి వందనం చేసి, ఆయన ప్రయాణానికి ఏర్పాట్లు చేశాడు. తర్వాత వాడు తన తెచ్చిన డబ్బును తండ్రికిచ్చి, "నీకు ఎంతో మంచి మంచి మిత్రులుండగా, నన్ను ఈ పనినారి చంద్రశేఖరుడి వద్దకు పంపడం ఆశ్చర్యంగా వుంది!" అన్నాడు.

ఇందుకు ధనదత్తుడు, "నీకు ప్రాపంచిక విషయాలతోపాటు, వ్యాపార వద్దతుల్లోని మెలుకువలు చెప్పి తగిన శిక్షణ ఇవ్వాలని

అనుకుంటున్నాను. అందులో నిన్ను చంద్ర శేఖరుడివద్దకు పంపడం ఒక భాగం,” అన్నాడు.

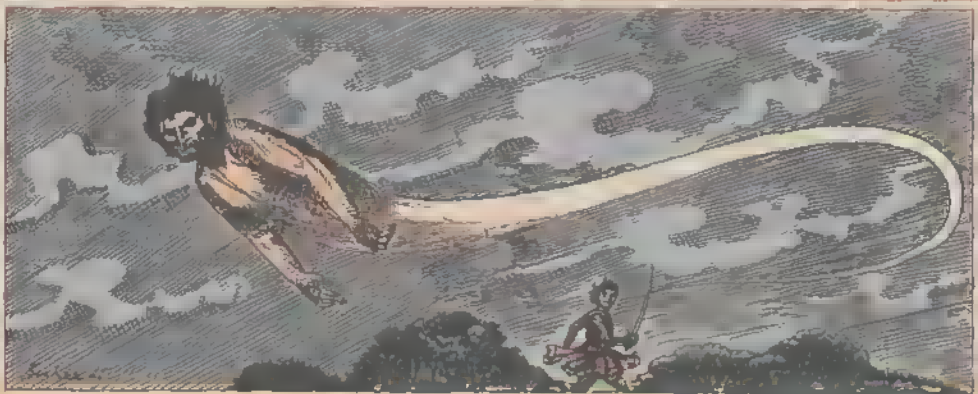
బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, “రాజా, ధనదత్తుడు తనకెందరో మంచి మిత్రులుండగా, కొడుకు దేవదత్తుణ్ణి, చంద్ర శేఖరుడి వంటి మోసకారి, పిసినారి వద్దకు పంపడం ఏమన్న వివేకం, సందర్భశుద్ధి అనిపించుకుంటుంది? పైగా అతడు తన పొరపాటును కప్పి పుచ్చుకునేందుకు కొడుకుతో ప్రాపంచిక విషయాలూ, వ్యాపార పద్ధతుల్లో మెలుకువలూ అంటూ మాట్లాడడం కేవలం దొంగ తిరుగుడు జవాబే కదా? కార్యం సాధించుకు వచ్చిన వాడు కొడుకైతే, అందుకు కారణం తన ప్రయత్నమే అన్నట్టు ధనదత్తుడు ప్రవర్తించడం, అతడిలో నిజాయితీ లోపించిందనడానికి తార్కాణం కాదా? ఈ సందేహాలకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పకపోయావో, నీ తల పగిలిపోతుంది,” అన్నాడు.

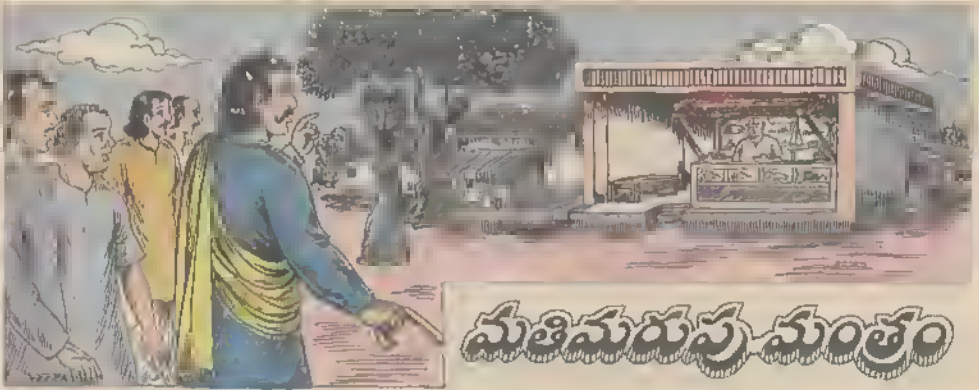
దానికి విక్రమార్కుడు, “ధనదత్తుడు జీవితాన్ని కాచి వదల్చుకొన్నాడు. అతడు

పిసినారి చంద్రశేఖరుణ్ణి దబ్బడగమని కొడుకును పంపడంలోనే, అతడి మంచి మిత్రులందరూ ధనదత్తుడి పరిస్థితి ఎంత అధ్వాన్నంగా వున్నదో ఊహించుకోగలరు. అలాంటి స్థితిలో కూడా తామివ్వవలసిన బాకీ డబ్బు అడగక పోవడం వల్ల, అతడి మిత్రులకు అతడిపై మరింత గౌరవం పెరుగుతుంది. ఆ విధంగా వాళ్ళు కోరకుండానే ధనదత్తుడి బాకీ డబ్బు చెల్లువేసి, తాము మంచి మిత్రులమని ఋజువు చేసుకున్నారు. ఇలా తమ గాఢమైత్రిని ఋజువు పరచుకునేందుకు మాత్రమే చంద్రశేఖరుణ్ణి, ధనదత్తుడు ఉపయోగించుకున్నాడు. ఈ కారణాలవల్ల ధనదత్తుడు, తన కొడుక్కు ఇచ్చిన జవాబులో దొంగతిరుగుడూ, నిజాయితీ లోపం అంటూ ఏమీలేదు,” అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగగానే, బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. — (కల్పితం)

(అధ్యాయం : జోన్నలగడ్డ రామలక్ష్మి రచన)





మతిమరుపు మంత్రం

గవర్రాజు పెద్దభూస్వామి. ఘరానాగా అప్పలు చేయడంలోనూ, అవి తీర్చవలసి వచ్చే సరికి మొండిచేయి చూపించడంలోనూ, ఆయన్ని మించిన వారు లేరు.

ఒకనాడు నలుగురు ఆశ్రితుల్ని వెంట బెట్టుకుని, చేతికి తగిలించుకున్న కొంకి కర్ర ఊపుకుంటూ వీధివెంట పోతున్న గవర్రాజుకు, కామయ్యశెట్టి మిఠాయిదుకాణం నుంచి కమ్మని నేతిమిఠాయి వాసన తగిలి నోరూరింది. ఆయన తన ఆశ్రితులతో పుండాగా కామయ్యశెట్టి దుకాణంలో ప్రవేశించి, "ఏం శెట్టి! అలా వీధినపోతుంటే, నీ మిఠాయిల వాసన నన్ను గాలం వేసి, నీ దుకాణంలోకి గుంజిందనుకో. మిఠాయి వాసనలోనేనా లేక రుచిలో కూడా అంత బావుంటవా?" అని అడిగాడు నవ్వుతూ.

"అయ్యా, తిని చూడండి, తమకే తెలుస్తుంది," అన్నాడు కామయ్యశెట్టి విసయంగా.

గవర్రాజు తీరుతీరుగా తనకు నచ్చిన మిఠాయిలు తిని, ఆశ్రితులకుకూడా పెట్టిం చాడు. ఆయనకు డబ్బెంత ఇవ్వవలసి వస్తుందో అన్న బెంగలేదు. కామయ్యశెట్టికి దమ్మిడికూడా ఇచ్చే అవసరంలేదని ముందే ఆయన నిర్ణయించుకున్నాడు.

తినడం పూర్తయ్యాక గవర్రాజు, "ఫర్వా లేదు, మిఠాయిలు బాగానే వున్నవి," అని కామయ్యశెట్టిని మెచ్చుకుని, "సరే, మొత్తం ఎంతయిందో లెక్క కట్టు," అన్నాడు.

కామయ్యశెట్టి తన దగ్గిరున్న పలక మీద, గవర్రాజూ, ఆయన ఆశ్రితులూ తిన్న మిఠాయిల ఖరీదు లెక్కకట్టి, "అయ్యా, మొత్తం యాభైరూపాయిలయింది," అన్నాడు.

గవర్రాజు జేబులో చేయి పెట్టి కాసేపు వెదికి, "నా మతిమరుపుమండ! ఏం జరిగిందో చూశావా, శెట్టి! డబ్బు ఒక చొక్కా జేబులో పెట్టి, మరొక చొక్కా వేసుకుని

బయలుదేరాను, అయినా, మునిగిపోయిందే ముందిలే! నేను మళ్ళీ ఇటువచ్చినప్పుడు, నేనివ్వవలసినదెంతో గుర్తుచెయ్యి," అన్నాడు.

గవర్రాజుడి మొండిపద్ధన్న సంగతి కామయ్యశెట్టికి బాగా తెలుసు. అతని వినయం మాటల్లోనే, చేతల్లో మాత్రం మహా గడునరి. ముల్లును ముల్లుతోనే తీయాలని నిర్ణయించుకున్న శెట్టి, "అయ్యా, నాకు మాత్రం జ్ఞాపకశక్తి ఎక్కడెట్టింది! ఈ విషయంలో నేను తమకేమాత్రం తీసిపోను. మీపేరూ, బాకీసామ్ము మొత్తం ఈ గోడ మీద రాసి వుంచుతాను. అది చూసినప్పుడల్లా నాకు, మీ బాకీ సంగతి గుర్తుకు వస్తుంది. ఆపైన మీకు గుర్తుచేయడానికి వీలుంటుంది," అంటూ గోడ మీద కాటి కాయంత అక్షరాలతో రాయసాగాడు.

అది చూసి గవర్రాజు కంగారుగా, "అరేరే! అంతలేసి అక్షరాలతో నాపేరూ, బాకీ రాస్తున్నావు. నీ దుకాణానికి వచ్చిన వాళ్ళందరూ ఇది చూస్తారు. నాకెంత అమర్యాద! పరువు తక్కువ!" అన్నాడు.

కామయ్యశెట్టి చేసిన దానికి బాధపడి పోతున్న నాడిలా ముఖం పెట్టి, "అయ్యా, తమరన్నది అక్షరాలా నిజం! ఆ సంగతి నేనాలోచించనే లేదు, సుమండీ. సరే, మీ పట్టు పైపంచ ఇలా ఇప్పించండి. గోడకు తగిలించి వుంచుతాను, అది చూసినప్పుడల్లా నాకూ, అది భుజం మీద లేదని తెలిసినప్పుడల్లా మీకూ—చప్పున బాకీ సంగతి గుర్తుకొస్తుంది. సంగతి మూడోకంటికి తెలియదు. మన ఇద్దరి మతిమరుపుకు ఇదే మంచి పరిష్కారం!" అన్నాడు.

ముందు గొయ్యి, వెనక నుయ్యిలా తయారయింది గవర్రాజు పరిస్థితి.

పై పంచ శెట్టికి ఇచ్చినా, గోడమీద తన పేరు అలాగే వుంచినా ఊళ్ళ పరువు పోక తప్పదు.

తన మతిమరుపు మంత్రం, కామయ్య శెట్టిమీద పారదని గ్రహించిన గవర్రాజు, మారుమాట్లాడకుండా శెట్టికి డబ్బుచెల్లించి, దుకాణంలో నుంచి వేగంగా బయటికి నడిచాడు.



చందమామ

అనుబంధం - 55

మనదేశపు పక్షులు - జంతువులు:

లకుముకి పెట్టలు

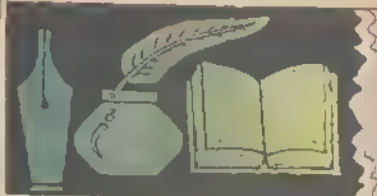


కొన్ని పక్షులు మాత్రమే చెట్లకొమ్మలను వదలి నేల మీద గూళ్ళు నిర్మించుకుంటాయి. అటువంటి వాటిలో లకుముకి పెట్టలు చాలా ముఖ్యమైనవి. మామూలుగా ఇవి కాలువగట్టమీద ఒక మీటరు పొడవు దొరియలు తవ్వి, లోపల ఇదాడు గుడ్డు పెట్టడానికి కావలసిన విశాలమైన స్థలం నిర్మించుకుంటాయి. మార్చి-జూన్ నెలల మధ్య ఇవి గుడ్డు పెడతాయి.

ప్రపంచం మొత్తం మీద లకుముకి పెట్టలలో వందకు మించిన రకాలు ఉన్నాయి. వాటిలో ప్రధానమైనవి మైనా పెట్టల పరిమాణంలో తెల్లటి అడుగుభాగం గలవి. వాటి రెక్కలు మెరిసే నీలి రంగులో ఉంటాయి. రెక్కల అడుగుభాగం ఊదాగా ఉంటుంది. వీటి ముక్కు ఎర్రగానూ, చేపలూ, కన్ను పెల్లలూ మొదలైన వాటిని వట్టడానికి అనువుగా మొనరేలి దృఢంగానూ ఉంటుంది. నీళ్ళపైభాగంలోని కొమ్మలమీద వాటి కూర్చున్న లకుముకి పెట్టలు నీళ్ళలో అపారం కనబడగానే వెంటనే ఎగిరి వాటిని వట్టి తీసుకెళ్ళి రాయికేసి లేదా కొమ్మకేసి కొట్టి చంపి, తల నుంచి మొదలుపెట్టి తింటాయి.

వీటిలో తెలుపు - నలుపు రంగుల లకుముకి పెట్టలు ఆహార అన్వేషణలో మరి చురుకుగా ఉంటాయి. నీళ్ళపై భాగంలో ఒకవైపు నుంచి మరొకవైపుకు ఎగురుతూ, ఆహారం కనిపించగానే ఒక్క చూపున వెళ్ళి వట్టేస్తాయి.

ఏటన్నిటిలోకీ హిమాలయాల్లోని రంగుల పెట్టలే పరిమాణంలో పెద్దవి. ఇవి సముద్రమట్టానికి చాలాపు 800 అడుగుల ఎత్తులో నివసిస్తాయి.

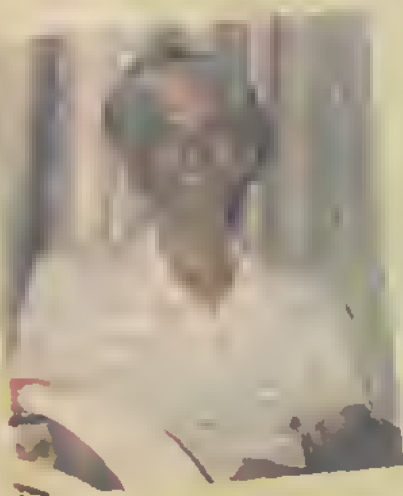


మన సమకాలీన సాహిత్యం

కర్రసాములోనూ, పులి ఆటలోనూ తన గ్రామంలోని పెద్దా అందరినీ అలరించే పుల్లయ్య అనే యువకుడు - పెళ్ళి చేసుకుని, ధైర్యసాహసాలలో తనను మించిన కొడుకును కనాలని తరచూ కలలు కనేవాడు. అబద్ధాలాడేవాళ్ళన్నా, దొంగలన్నా పుల్లయ్యకు పరమ అనాహుతి. తన కొడుకు పెరిగి పెద్దవాడై దొంగలను పట్టడంలో నేర్పరిగా పెరెత్తాలని కూడా అతడు కలలు కనేవాడు.

పుల్లయ్య నీలి అనే అమ్మాయిని ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. నీలి కూడా భర్తలాగే సర్కాన్ని ప్రేమించేది. పేదలే అయినప్పటికీ వాళ్ళు చాలా నిజాయితీ పరులు; తమకు కావలసిన ధాన్యాన్ని రాత్రింబవళ్ళు

బలివాడ కాంతారావు 'దగాపడిన తమ్ముడు'



కష్టపడి పని చేసి పండించుకునేవాళ్ళు. వాళ్ళు ఆశించినట్టే వందంటి కొడుకు పుట్టాడు. చిద్దకు మల్లు అని పేరు పెట్టారు.

రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో వరి పంట దెబ్బ తినడంవల్ల, ఆ గ్రామం రైతుల నుంచి ఎక్కువ ధాన్యం కొనుగోలు చేయడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించి, ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. పుల్లయ్యకు అది అన్యాయంగా తోచింది. ధాన్యం కొనడానికి వచ్చిన ప్రభుత్వ అధికారులకు అడ్డుపడ్డాడు. పోలీసులు వచ్చారు. పుల్లయ్య తిరగబడ్డాడు. పోలీసులు అతన్ని బంధించి పట్టుకు పోయారు.

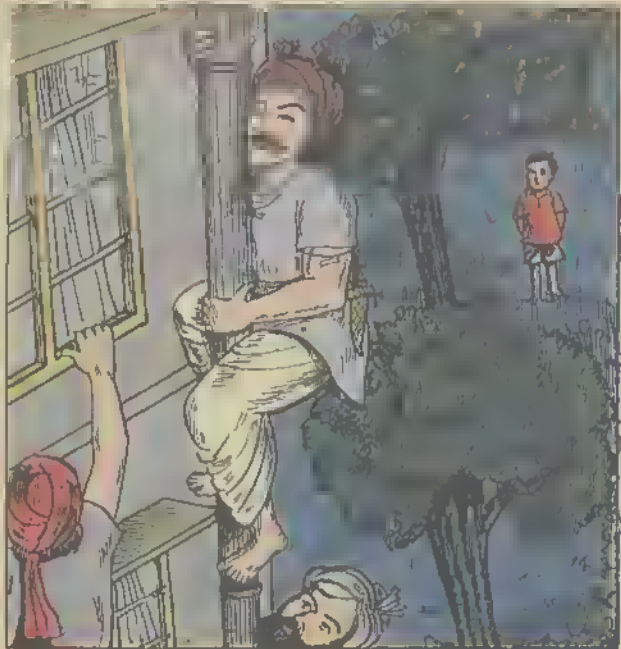
పుల్లయ్య ఖైదు నుంచి బయటపడడానికి అతని భార్య నీలికి, ఆ గ్రామానికి చెందిన రాజు అనే

ధనవంతుడు ధన సహాయం చేశాడు. అయితే, అతడు ఇచ్చిన డబ్బుకు అధిక వడ్డీలు లెక్కగట్టి, పుల్లయ్యకున్న కొద్ది పొలాన్ని రాబట్టుకున్నాడు. దుష్టుడైన ఆ ధనకుణ్ణి, మరేదో పగమీద అదే గ్రామానికి చెందిన ఒక గుడ్డి ముసలివాడు ఒకనాటి రాత్రి గాయపరచాడు. అయితే, అది పుల్లయ్య చేయించాడని అతని మీద నిందారోపణ చేసి, అతన్ని ఖైదు చేయడానికి మళ్ళీ పోలీసులు వచ్చారు. ఈ గండం నుంచి గట్టెక్కడానికి తనకున్న చిన్న ఇంటిని రాజుకు అమ్మేశాడు పుల్లయ్య!

ఈ స్త్రీ పాలమూ, ఇల్లూ పోగొట్టుకున్న పుల్లయ్య, పొట్టచేత బట్టుకుని భార్యాపిల్లలతో పట్నం చేరాడు.

ఒకప్పుడు ముక్కుకు నూటిగా, ఎంతో నిజాయితీగా పదిమందిలో గౌరవంగా జీవించిన పుల్లయ్యకు కష్టాలు అరంభమయ్యాయి. అయినప్పటికీ, తనకు తోడుగా కట్టుకున్న భార్య, కన్న బిడ్డ ఉండడం చూసి కొంత ఊరట చెందాడు.

పట్నంలో జీవనోపాధి కోసం రక రకాలుగా ప్రయత్నించాడు పుల్లయ్య. కాని, ప్రయోజనం కనిపించలేదు. బాధా పిల్లలు ఆకలితో అలమటించసాగారు. ఆ సమయంలో పుల్లయ్యకు ఇద్దరు దొంగలతో పరిచయం కలిగింది. శ్రమంగా పుల్లయ్య కూడా వాళ్ళలో ఒకడయ్యాడు.



ఒకనాటి రాత్రి ముగ్గురూ కలిసి ఒక ధనవంతుడి ఇంట్లో దొంగి

లించడానికి వెళ్ళారు. అలికిడి వస్తు ధనికుడు మేలుకుని, ఇద్దరు దొంగలు భవనం వెలుపల ఉన్న గొట్టాన్ని పట్టుకుని మేడ మీదికి ఎక్కడం చూసి, తుపాకీ తీసుకుని వాళ్ళకేసి గురి పెట్టాడు. ఆ లోగా వెనక మంచి వచ్చిన పుల్లయ్య, ధనికుడి తలమీద బలంగా కొట్టాడు. తుపాకీ గురి తప్పింది. ముగ్గురు దొంగలూ తప్పించుకుని పారిపోయారు.

అయితే, ఆ రాత్రి పుల్లయ్యకు తెలియకుండా, అతని ముద్దుల కొడుకు మల్లు, తండ్రి వెనగ్గా వెళ్ళి, అతడు ఒక మేడ మెట్టు ఎక్కడం చూశాడు. తెల్లవారాక కూడా తండ్రి ఇంటికి రాకపోయే సరికి, ఆ పసివాడు తిన్నగా మేడ దగ్గరికి వెళ్ళి తన తండ్రిని చూడాలని ఏడ్వసాగాడు అమాయకంగా. పాలిసులు వచ్చారు. రాత్రి తన తండ్రి ఆ మేడమెట్లెక్కడం చూశానని చెప్పడంతోపాటు, తండ్రి ఇద్దరి స్నేహితుల పేర్లు కూడా చెప్పేశాడు మల్లు. ఆ తరవాత పాలిసులు ముగ్గురు దొంగలనూ సులభంగా పట్టేశారు. ఆ విధంగా తన కొడుకు దొంగలు పట్టడంలో నేర్పరి కావాలన్న పుల్లయ్య కల నిజమయింది!

అయితే, ఎన్ని కష్టాలు ఎదురయినప్పటికీ పుల్లయ్య భార్య నీలి మాత్రం గుండె నిబ్బరంతో, మంచి పట్ల అచంచలమైన విశ్వాసంతో చెక్కుచెదరకుండా నిలబడింది!

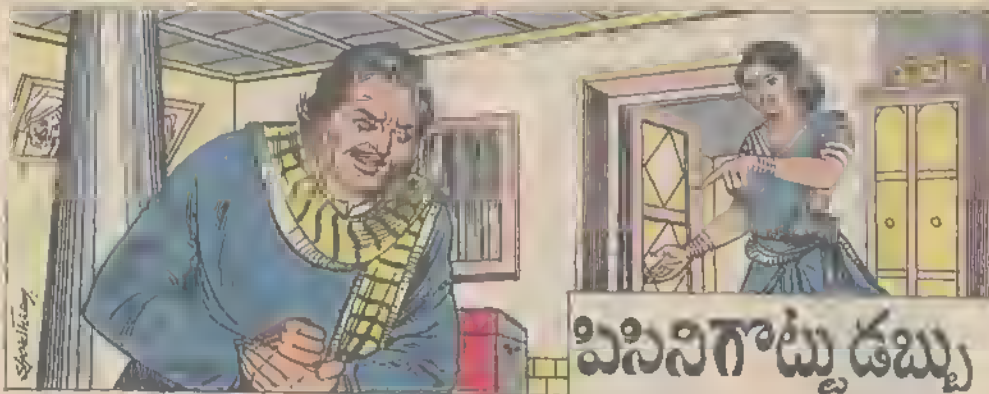
బలివాడ కాంతారావుగారి సుప్రసిద్ధ నవల 'దగాపడిన తమ్ముడు' కథ ఇది. తెలుగు గ్రామ జీవితాన్నీ, పుట్టి పెరిగిన గ్రామంలో బ్రతకలేక పట్నం చేరిన ఒక అమాయక యువకుడి కడగండ్లను కళ్ళకు కట్టినట్టు అద్భుతంగా వివరించే ఈ నవల ఇటీవలి కాలంలో వెలువడింది. ఇది పలు భారతీయ భాషలలోకి అనువదించబడింది.

మీకు తెలుసా?

1. ఉత్తర భారతదేశంలో పన్నెండేళ్ళకొకసారి జరుపుకునే ఉత్సవం ఏది?
2. మనిషి తలా, చేతులూ, గుర్రం శరీరమూగల ఎంత జంతువు ఏ పురాణంలో వస్తుందో తెలుసా?
3. ముద్రసెద్ద ఖజురహో ఆలయాలు ఎక్కడ ఉన్నాయి?
4. ద్యాన్మూట్ నది ఒక యాదృచ్ఛికంగా నగరం గుండా ప్రవహిస్తున్నది. ఆ నగరం ఏది?
5. చోళుల రాజధాని ఏది?
6. దక్షిణ ఆసియాలో ఒక దేశం ఎవ్వరుగాని పరదేశ పాలనలో లేదు. అది ఏది?
7. సముద్రంభూమి అధారంగా గల అతి ఎత్తయిన కొండ ఏది? ఎత్తు ఎంత?
8. గ్రీకు రాయబారి మెగస్తనీసును ఏ గ్రీకు రాజు మన దేశానికి పంపాడు? ఆయన ఏ రాజు ఆస్థానాన్ని అలంకరించాడు?
9. 'రాష్ట్రసియా' అనే పుష్పం ప్రత్యేకత ఏమిటి?
10. మామూలు ఈగ ఎన్నాళ్ళు జీవించుతుంది?
11. ఆఫ్రికాలో అతిపెద్ద సరస్సు ఏది?
12. మానవ కపాలంలో మొత్తం ఎన్ని ఎముకలు ఉన్నాయి?
13. పొర్చుగీసు నావికులు ఈనాటి శ్రీలంకలో అడుగుపెట్టినప్పుడు వాళ్ళు దానికి పెట్టిన పేరేమిటి?
14. హైందవ పురాణాలలో వానదేవుడి పేరేమిటి?
15. ఒక నియంత ప్రారంభంలో ఉపాధ్యాయుడుగానూ, పాత్రకేయుడుగానూ ఉండేవాడు. అతడు ఎవరు?
16. మొట్టమొదటి నోబెల్ కాంతి బహుమతిగ్రహీత ఎవరు?
17. ఇక్కుల పవిత్ర గ్రంథం ఏది?
18. ఒక చెట్టు బెరడు నుంచి రీసే ద్రవం మలేరియాకు ద్వారంగా ఉపయోగపడుతుంది. ఆ చెట్టు ఏది?

సమాధానాలు

- | | |
|------------------------------------|---------------------------|
| 1. ఐదేండ్లు. '81 | 10. ఇంగ్లీషు |
| (2-వది శతాబ్దం) శతాబ్దం '21 | 11. ఇంగ్లీషు క్రైస్తవం '8 |
| 3. మద్రాసు రాష్ట్రం '91 | 12. ఇంగ్లీషు |
| 4. ద్యాన్మూట్ నది '15 | 13. ఇంగ్లీషు '2 |
| 5. చోళుల రాజధాని '11 | 14. ఇంగ్లీషు '9 |
| 6. దక్షిణ ఆసియాలో ఒక దేశం '21 | 15. ఇంగ్లీషు '5 |
| 7. సముద్రంభూమి అధారంగా '11 | 16. ఇంగ్లీషు '1 |
| 8. గ్రీకు రాయబారి మెగస్తనీసును '01 | 17. ఇంగ్లీషు '2 |
| 9. 'రాష్ట్రసియా' అనే పుష్పం '6 | 18. ఇంగ్లీషు '1 |



పిసినిగాట్టుడబ్బు

పూర్వం ఒక పట్టణంలో భద్రుడనే భాగ్య వంతుడుండేవాడు. అలాంటి పిసినిారి పుట్ట లేదు, పుట్టబోదు అని అంతా చెప్పుకునేవారు.

ఒకరోజున భద్రుడు కాలినడకన ఎక్కడికో వెళుతూ, కాలుజారి పడ్డాడు. అప్పుడాయన చొక్కా జేబులోంచి రూపాయలు కింద పడ్డాయి. భద్రుడు చప్పన లేచి వాటిని ఏరుకున్నాడు. అయితే, ఒక్కటి తక్కువ యింది. ఆయన కంగారుగా చుట్టుపక్కల వెదికాడు. కనబడలేదు.

భద్రుడు ఆ రూపాయి తనకు దొరక్క పోతే ఇంకెవరికైనా దొరుకుతుందేమోనని భయపడి, చాలాసేపు కాస్త దూరంగా నిల బడి కాపలాకాశాడు. ఆ దారిలో చాలామంది వెళ్ళారు కానీ ఎవరికీ అది దొరికినట్టు ఆయనకు తోచలేదు.

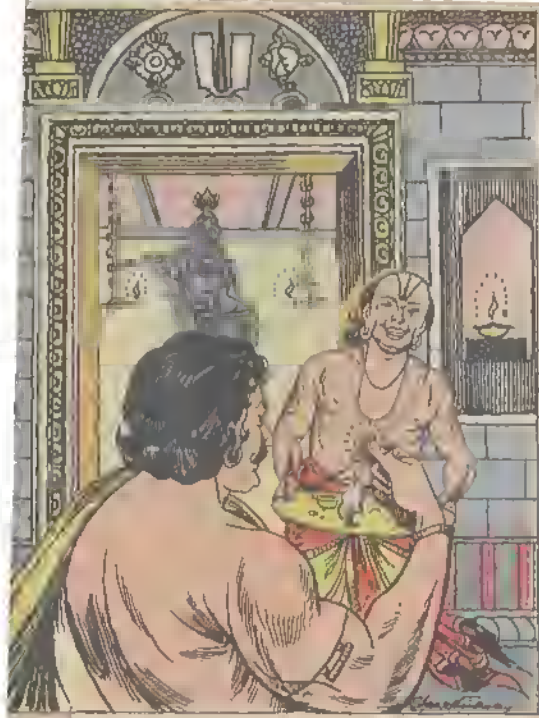
భద్రుడు హఠాశుడై ఇల్లు చేరి, భార్యతో జరిగింది చెబితే ఆమె, “ఈ పట్నంలో

ధర్మం నాలుగు పాదాల నడుస్తున్నదని, మీకూ తెలుసు. సాయంకాలం న్యాయాధికారి ఇంటికి వెళ్ళండి. మీ రూపాయి ఎవరికి దొరికితే వాళ్ళు దాన్ని ఆయనకు తప్పకుండా వప్పచెబుతారు,” అన్నది.

ఈలోగా భద్రుడు పొగొట్టుకున్న రూపాయి దాపుల నున్న పొదల్లోకి చేరి, ఆ పొదలో పాములు పట్టబోయిన నాగన్న అనే వాడికి దొరికింది. ఏనాడూ లేనిది ఆ రూపాయి దొరగ్గానే వాడికి మద్యం పుచ్చుకోవాలని పించింది. వాడు వెంటనే బయలుదేరి దుకాణానికి వెళ్ళాడు.

దుకాణం యజమాని వాణ్ణి చూసి, “ఏనాడూ లేంది, నువ్విటు వచ్చావేమిరా, నాగన్నా?” అని ఎంతో ఆశ్చర్యంగా పలకరించాడు.

“ఏమో! ఇంకొకరికి కొన్ని క్షణాల ముందు, ఈ పాదు బుద్ధ పుట్టినది,” అని నాగన్న,



దుకాణం యజమానికి రూపాయి ఇచ్చి మద్యం పుచ్చుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

అంతలో అటుగా భీముడనే వస్తాడు పోతూ, దుకాణం యజమానికి కనిపించాడు. యజమాని వాణ్ణి దగ్గరకు పిలిచి రహస్యంగా, "మనిషన్న వాడికి శత్రువంటూ ఎవడో ఒకడుండక పోడు. ఎన్నడూ లేంది ఈ క్షణాన ఎందుకనో నాకు, రామాలయం పక్కింట్లో వుండే బంగారయ్య మీద పగ సాధించాలనిపిస్తున్నది. నువ్వు పోయి వాణ్ణి నాలుగు తంతానంచే, ఈ రూపాయిస్తాను," అన్నాడు.

భీముడికి వాళ్ళమీదా, వీళ్ళమీదాచెయ్యి చేసుకునే అలవాటు లేదు. న్యాయంగా

కుస్తీలుపట్టి, పోటీకి వచ్చిన వాళ్ళను చిత్తు చేసి ఎంతో పేరు తెచ్చుకోవాలన్నది, వాడి తాపత్రయం. వాడు దుకాణం యజమాని చెప్పిన దానికి అయిష్టంగా తలపూస బోతున్నంతలో, యజమాని వాడి చేతిలో రూపాయి పెట్టాడు. భీముడు మారుపల కుండా పోయి, బంగారయ్యను నాలుగు తన్నాడు. బంగారయ్య ఏడుస్తూ, "అకారణంగా నన్ను తన్నావు. దేవుడు నిన్ను శిక్షిస్తాడే!" అన్నాడు.

మొదటిసారిగా భీముడికి దేవుడంటే భయం కలిగింది. నాడు వెంటనే గుడికి వెళ్ళి పూజారి చేతిలో రూపాయి పెట్టి, "నా పాపాలన్నీ పోయేలా పూజ చెయ్యి," అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

పూజారికి రూపాయి చేతిలో పడగానే, పక్కవీధిలో వున్న వసంత ఇంటికి వెళ్ళి ఆమెపాట వినాలనిపించింది. ఆమె మువ్వ గోపాల పదాలు బాగా పాడుతుంది. డబ్బు ఇవ్వనిదే ఆమె ఎవరి ముందరా పోడదు. అందువల్ల, ఆయనవెంటనే గుడితలుపులు మూసి వసంత ఇంటికి వెళ్ళి, రూపాయి కాను ఆమె చేతిలోపెట్టి తనకోరిక చెప్పాడు.

వసంత, పూజారి ముందు చక్కగా పాడి పంపేసింది. తర్వాత రూపాయి కానుకోసం వెతికితే కనిపించలేదు. ఆమె ఇల్లంతా వెదికి విసిగి పోయాక పనిమనిషి గౌరిని అనుమానించింది.

సంగతి వసంత, తల్లికి చెబితే ఆమె, “వెంటనే న్యాయాధికారికి ఫిర్యాదు చెయ్యి. ఈరోజు రూపాయి దొంగిలించిన మనిషి, రేపు విలువైన సగలు కూడా దొంగిలించ గలడు,” అని హెచ్చరించింది.

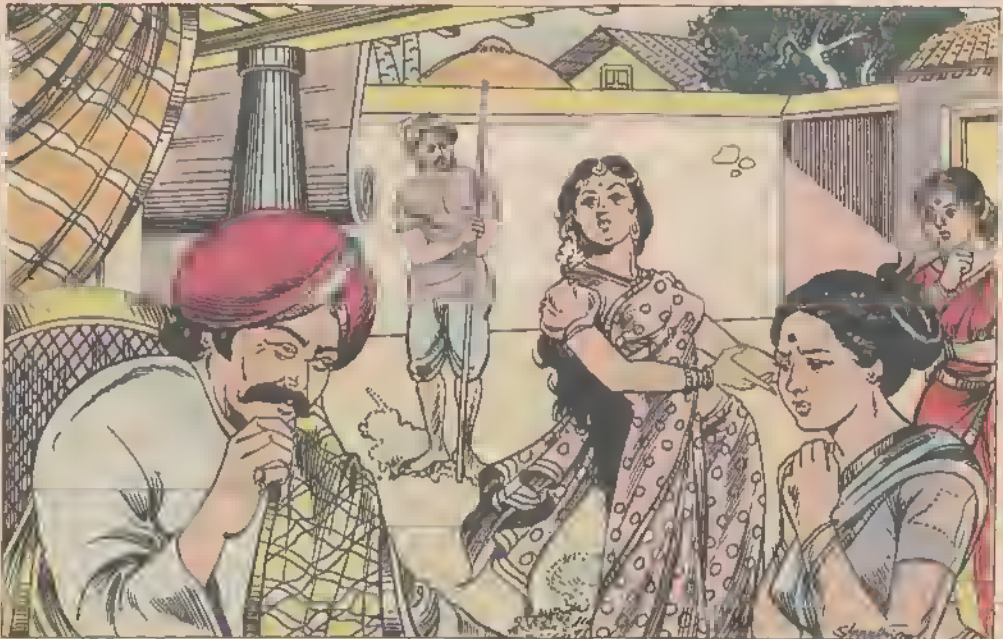
వసంత అప్పటికప్పుడే మరొక నౌకరు ద్వారా గౌరి గురించి న్యాయాధికారికి ఫిర్యాదు పంపింది.

ఆ రూపాయిని నిజంగానే గౌరి దొంగిలించింది. ఆనాటి వరకూ ఆమె దొంగతనం చేసి ఎరగదు. ఆ రూపాయి పెట్టి మంచి రవికగుడ్డ కొనుక్కోవాలనుకుని గౌరి బట్టల దుకాణానికి వెళ్ళింది. ఆ దుకాణానికి వసంత లేకుండా ఏనాడూ గౌరి ఒక్కర్ని వెళ్ళలేదు. దీనితో దుకాణం వాడు అనుమా

నించి వసంత ఇంటికి కబురంపాడు. దొంగ దొరికిపోయింది!

ఆ సాయంత్రం న్యాయాధికారి, వసంతకు కబురుపంపి ఆమె వచ్చాక, “ఒక్కరూపాయి కోసం గౌరికి కారాగారశిక్ష విధించడం న్యాయం కాదు, నువ్వామెను పనిలోంచి తీసేయ్యి, సరిపోతుంది,” అన్నాడు.

“ఆ రూపాయి నాకెంతో విలువైనది. ఎన్నడూ లేనిది గుడి పూజారి నా పాట వినడానికి వచ్చి, ఆ రూపాయి ఇచ్చి వెళ్ళాడు,” అన్నది వసంత. న్యాయాధికారి ఆశ్చర్య పోయి, “అఁ, ఏమిటేమిటి! ఇంతకాలానికి ముసలి ఆదిశేషాచారికి మువ్వగోపాల పడాలు వినాలన్న బుద్ధి పుట్టిందా?” అని నౌకరును పంపి పూజారిని రప్పించాడు.



పూజారి వచ్చి, ఆ రూపాయి వస్తాదు భీముడిచ్చాడని జరిగిందంతా చెప్పి, “ఆ రూపాయిలో మంత్రమో, తంత్రమోవున్నది!” అంటూ చేతులు జోడించాడు.

అలా అలా కథ పాములు వట్టే నాగన్న వరకూ నడిచాక, ఆ రూపాయి ఎవరిదై వుంటుందా అని, న్యాయాధికారి దీర్ఘాలో చనలో మునిగివుండగా, అక్కడికి భద్రుడు, పేదరైతాకడు వచ్చారు. ఇద్దరూ ఆ రోజున చెరోక రూపాయి పోగొట్టుకున్నారు. పేదరైతు రెక్కలు ముక్కులు చేసుకుని సంపాదించిన రూపాయిపోయిందని ఏడ్చేశాడు.

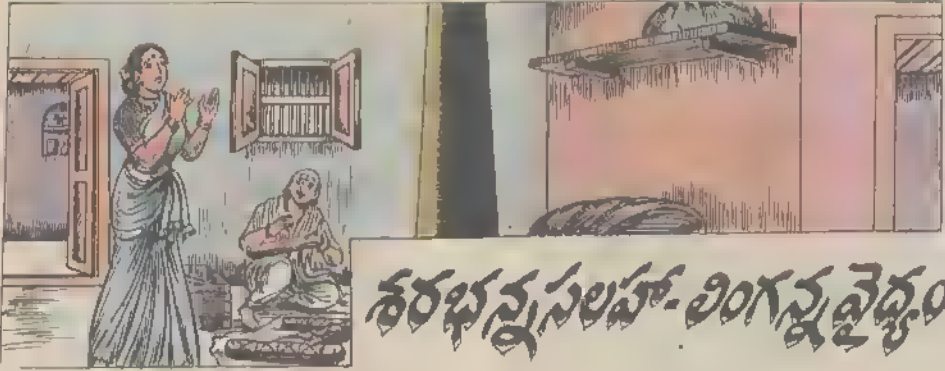
న్యాయాధికారి, పేదరైతు పంక జాలిగా చూసి, “నువ్వు చాలా దురదృష్టవంతుడివి. నా దగ్గర ఒక రూపాయి చేరింది. అయితే, అది నువ్వు పోగొట్టుకున్నది కాదు. భద్రుడి దారూపాయి!” అని తన వద్ద వున్న రూపాయిని భద్రుడికిచ్చేశాడు.

“అయ్యా! అది నా రూపాయి కాదనీ, భద్రుడిదనీ ఎలా నిర్ణయించారు?” అని పేదరైతు విచారంగా అడిగాడు.

న్యాయాధికారి నవ్వి, “భద్రుడి గురించి ఈ ఊళ్లో తెలియని దెవరికి? ఆయన డబ్బును తన వద్ద బందీగా వుంచుతాడు. ఆయన బారి నుంచి తప్పించుకున్న రూపాయి ఖైదు బతుక్కు విసిగి పోయి స్వేచ్ఛను కోరుకుంటున్నది. అందుకే అది ఎవరి వద్దా స్థిరంగా వుండక చేతులు మారుతూ తన సరదా తీర్చుకుంటున్నది. ఆ రూపాయికి స్వేచ్ఛవట్ల గాఢమైన కోరిక వుండడం వల్ల, అది చేరిన వారికి దుర్బుద్ధి పుడుతూ వచ్చింది. ఆ రూపాయి మరి భద్రుడిదికాక పేదరైతుదెందుకవుతుంది?” అన్నాడు.

అక్కడున్న వాళ్ళందరూ న్యాయాధికారి తీర్పుకు నవ్వారు. భద్రుడు మాత్రం ఆ తీర్పులోని సందేశాన్ని అర్థం చేసుకుని, ఆ రూపాయిని పేదరైతుకే విడిచి పెట్టాడు. అంతేకాక, ఆ రోజు నుంచి ఆయన తన వద్ద వున్న డబ్బును ఇంట్లోబందీగా వుంచక సత్కార్యాలకు వినియోగిస్తూ మంచి పేరు తెచ్చుకున్నాడు.





శరభన్న సలహా లింగన్న వైద్యం

జొన్నాడ అనే గ్రామంలో, శరభన్న అనే పురోహితుడుండేవాడు. ఆయనకు ఒక్కతే కూతురు. అందుచేత ఏ దిక్కు మొక్కు లేని మేనల్లుడు లింగన్న అనే అతణ్ణి చేర దీసి పెంచాడు. శరభన్న, లింగన్నను రోజూ తన వెంట తీసుకువెళుతూ పిరోహిత్యం నేర్పేవాడు.

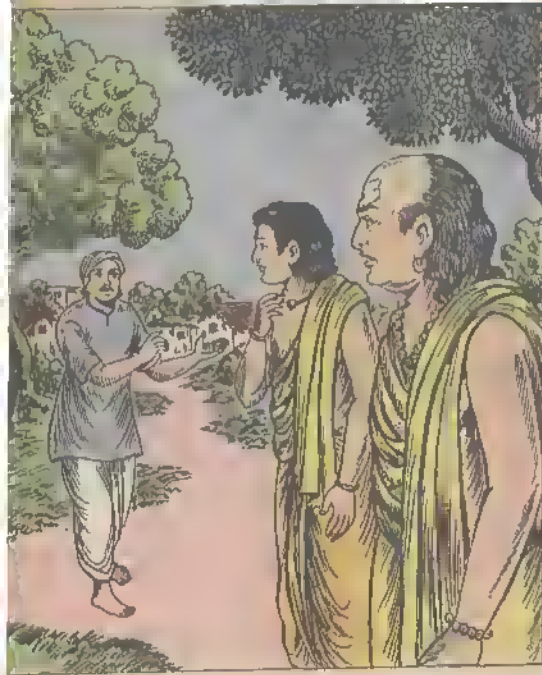
ఇలా వుండగా— ఒకనాడు శరభన్నకు పాత పంచాంగాలతో పని బడింది. ఆయన తాతలనాటి నుంచి కట్టకట్టి అటక మీద పెట్టిన పంచాంగాలను కిందికి దించాడు.

తర్వాత పంచాంగాల దుమ్ము దులిపి, ఒకటొక్కటే పరిశీలించసాగాడు శరభన్న. అ నమయంలో పంచాంగాలకట్టలో ఆయనకు పురాతన ఆయుర్వేద గ్రంథమొకటి కని పించింది. అందులో అనేక వ్యాధులకు, అందరికీ తెలిసి అందుబాటులో వుండే మూలికల వైద్యవిధానం రాసి వుంది. ఆ

గ్రంథాన్ని శరభన్న, తన భార్యకు ఆనక్తిగా చూపాడు.

శరభన్న భార్య ఆ గ్రంథం చూసి చాలా సంబర పడి, “అలా అని అంతగా నమ్మం గాని, దేవుడు చాలా మంచివాడు! ఆయన మంచితనం, మన అదృష్టం కలిసొచ్చి, మనకీ గ్రంథం దొరికింది. రేపటి నుంచి మీరొక పని చెయ్యండి. మంచం పట్టి కాస్త అటూ ఇటూగా వున్నవాళ్ళకు గ్రంథంలో చెప్పినట్టు మందివ్వండి. బతికాడా మీకు వైద్యకట్టు! కాదూ, మీరు పురోహితులు గనక గోదానం వస్తుంది. అటూఇటూ, ఇటూ అటూ అయినా మనకే మేలు. ఏ మాత్రం నష్టం అన్నమాటలేని, బహుమేలైన వృత్తి!” అన్నది.

శరభన్నకు భార్య సలహా నచ్చింది. అయితే, ఇన్నేళ్ళుగా లేనిది హఠాత్తుగా వైద్యం ప్రారంభిస్తే జనం నమ్మరు. అందు



చేత, ఆ పనేదో తన మేనల్లుడు లింగన్న చేత చేయించాలనుకున్నాడు.

తొందరలోనే శరభన్న సలహాలతో లింగన్న చిన్న వైద్యుడుగా మారిపోయాడు. తలనొప్పి, గజ్జి, తామర వంటి చిన్న చిన్న రోగాలకు, మామ పుస్తకంలో చూసి చెప్పి నట్లుగా మూలికలు తెచ్చి లింగన్న వైద్యం చేసేవాడు. కాని, ఊళ్ళో పెరు మోసిన వైద్యుడున్న కారణంగా, పెద్ద పెద్ద రోగాలకు, మేనల్లుడికి చిట్కాలు చెప్పి సాహసం చెయ్యలేకపోయాడు శరభన్న.

ఒకరోజున శరభన్న, లింగన్న పొరుగుాళ్ళో పెళ్ళి చేయించి తిరిగొస్తున్నారు. దారిలో వాళ్ళకు గ్రామాధికారి పాలేరు ఎదురు

పడి, “అయ్యా! మన గ్రామాధికారి, మాటాపలుకూ లేకుండా పడిపోయాడు. సమయానికి వైద్యుడు గరుదాచారిగారు ఇంటలేరు. అయ్యగారిని చూసి ఊరి పెద్దలందరూ ఆయన చివరి ఘడియల్లో ఉన్నాడంటున్నారు. లింగన్నగారేమైనా రక్షించగలరేమో అని, అమ్మగారి ఆశ. మీ కోసం కాలుకాలిన పిల్లిలా, ఎప్పుడోస్తారా అని ఊరూ పాలిమేరా అంతా గాలిస్తున్నాను,” అన్నాడు.

జరిగిందేమంటే— గ్రామాధికారి భోజనం చేసి పొలం వచ్చాడు. పాలేరు చెట్టునే ముగ్గిపోయినమామిడిపండ్లకట్టిస్తేతిన్నాడు. దాహంగా వుందని కొబ్బరి బొండాం నీళ్ళు తాగాడు. రెండు రోజుల క్రితం దక్షిణ పొలంలో వేపచెట్టుకు పట్టిన తేనె పట్టు నుండి పిండిన తేనె, ఎలా వుంటుందో రుచి చూశాడు. ఆ తర్వాత ఏదైనా తిన్నా, తాగినా వెంటనే అలవాటుగా వేసుకునే తమలపాకులు వేసుకున్నాడు. కొంచెం సేపటికి నోట మాటలేక గుడ్లు తేలవేసి పడిపోతే, పాలేరు మరికొందరి సహాయంతో ఆయన్ను ఇంటికి చేర్చాడు.

పాలేరును మాటల్లో పెట్టి, విషయమంతా తెలుసుకున్న శరభన్న, ఇంటికి వెళ్ళగానే గ్రంథం తిరగేసి— మామిడి, కొబ్బరి బొండాం, తేనె పుచ్చుకున్న తర్వాత, కనీసం ఒక గంటసేపన్నా ఆగకుండా తాంబూలం సేవిస్తే, విషప్రయోగమంత ప్రమాదమవు

తుందని తెలుసుకున్నాడు. దానికి విరుగుడు దిరిసెన చెట్టు వేరు, అకు, బెరడు, పువ్వు, కాయ చూర్ణం చేసి ఇవ్వడమే!

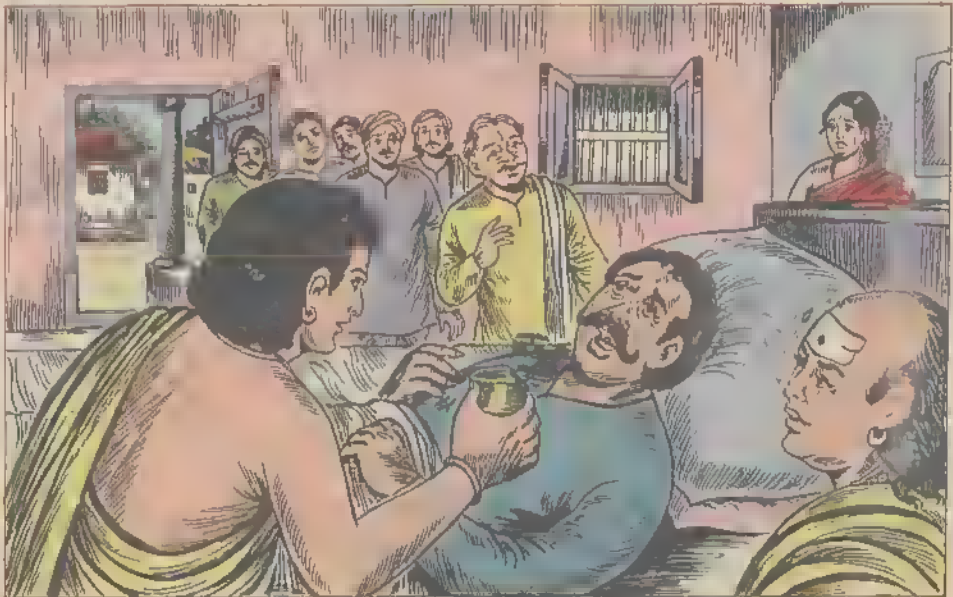
వెంటనే శరభన్న, లింగన్న సాయంతో దిరిసెన పంచూర్ణాన్ని తయారుచేశాడు.

పని పూర్తయ్యాక శరభన్న, లింగన్నతో, “లాభం గల కాలమైతే గురుడు ఏకాదశ ముందున్నాడంటారు. నీ కాలం బాగుంది! నాతో బాటురా, ఈ మందు గ్రామాధికారి కిచ్చి, గ్రామంలో పేరు ప్రఖ్యాతులు తెచ్చుకో,” అన్నాడు.

శరభన్న, లింగన్న గ్రామాధికారి ఇంటికి వెళ్ళారు. ఇంటి నిండా జనం. గ్రామాధికారి మంచం మీద గుడ్డు తేలేసి ఆయానపడు తున్నాడు. లింగన్న దిరిసెన చూర్ణం పట్టు

కుని మెల్లగా గ్రామాధికారిని సమీపించాడు. అప్పుడు, ఊళ్ళో అందరూ శకునాల సూరన్న అనిపిలిచే మునలాయన, గొంతు గట్టిగా సవరించుకుని, “ఘన వైద్యుడు గరుడాచారిగారు ఊళ్ళోలేనందున, ఆయన చేయవలసిన వైద్యం, ఈ కుర్రలింగన్నగారి చేత బడింది. మామ శరభన్నగారు కూడా వెంట వున్నారు గనక, అబ్బితే వైద్యకట్నం, ఇబ్బితే కపిలగోదానం! ఏమైనా ఆయుషున్న నాడి మీద యముడి విషప్రయోగమైనా పని చెయ్యదు,” అన్నాడు.

ఆ మాటలకు లింగన్న, శకునాల సూరన్న కేసి కోపంగా చూసి, గ్రామాధికారి నోటిని బలవంతంగా తెరిచి, దిరిసెన చూర్ణం నోటిలో వేసి, నీళ్ళు పోసి గుటకపడేలా



చూశాడు. కొంచెం సేపట్లో గ్రామాధికారి ఆయాసం తగ్గింది. మరి కొద్ది క్షణాల్లో ఆయాస మంచం మీద లేచి కూర్చున్నాడు.

దీనితో వైద్యుడుగా లింగన్న పేరు గ్రామ మంతా మారుమోగిపోయింది. ధన్వంతరి మారువేషంలో వచ్చాడని, లింగన్నను అందరూ పొగిడారు. గ్రామాధికారి శరభన్ననూ, లింగన్ననూ ఘనంగా డబ్బిచ్చి నత్కరించాడు.

గ్రామాధికారి జబ్బూ, లింగన్న చేసిన వైద్యం ఆ నోటా, ఆ నోటా పడి జమీందారు గారి ఆస్థాన వైద్యుడి చెవిని పడింది. ఒక అనుభవం లేని వాడు, అంత గొప్ప వైద్యం చేయగలిగాడంటే—అతడికేదో అద్భుత వైద్య గ్రంథం దొరికుండా అని ఊహించాడు. ఆస్థాన వైద్యుడు.

ఆయాస లింగన్నకు కబురు చేసి పిలిపించి, నయానా భయానా మాటలలో పెట్టి, తన ఊహ సరైనదేనని గ్రహించాడు.

అప్పుడాయన లింగన్నతో, “నాయనా! ఏ వైద్య అయినా, గురువుల బ్రతుకే అట్టే

దలగా అభ్యసించితే తప్ప, లేకపోతే రాణించడు. నీ దగ్గిరవున్న అద్భుత గ్రంథంలోని వైద్యవిధానం, అనుభవవైద్యమే, కాదనను, కాని అది అన్నివేళలా మంచి చెయ్యదు. ఎప్పుడైనా వికటించవచ్చు. నేను నీకు శాస్త్రీయ పద్ధతిలో వైద్యం నేర్పుతాను. అయితే, నా దగ్గిర విద్య పూర్తయ్యాకే, ఆ గ్రంథాన్ని ఉపయోగిస్తానని ముందుగా నాకు మాట ఇవ్వాలి!” అన్నాడు.

ఆస్థాన వైద్యుడి మాటలు లింగన్నకు సమంజసంగా తోచాయి. అతడు, ఆస్థాన వైద్యుడి వద్ద కొంతకాలం శిక్షణ పొంది, జమీందారుగారి అధికార ముద్రతో అర్హత గల వైద్యుడయ్యాడు.

ఆ తర్వాత లింగన్న శరభన్న కూతురును పెళ్ళాడి, అక్కడే వుంటూ, శాస్త్రీయంగా నేర్చిన వైద్యవిద్యకు తోడుగా, అటకమీద దొరికిన అద్భుత గ్రంథాన్ని కూడా ఉపయోగించుకుంటూ జీవ్వాడలోనే కాకుండా చుట్టుపక్కల గ్రామాల్లో కూడా మంచి పేరు తెచ్చుకున్నాడు.





రామ రావణ యుద్ధం చూడ వచ్చిన దేవతలూ, యక్షులూ, కిన్నరులూ, కింపురుషులూ, గంధర్వులూ రాముడి పరాక్రమం గురించి, వానరులు చేసిన భయంకర యుద్ధం గురించి గొప్పగా మాట్లాడుకుంటూ, తమ తమ ప్రదేశాలకు సంతోషంగా వెళ్ళిపోయారు.

ఆ తరువాత రాముడు, మాతలిని గౌరవించి, అతణ్ణి ఇంద్రుడి రథంతో సహా స్వర్గానికి పంపేశాడు.

ఆ పిమ్మట లక్ష్మణుణ్ణి, సుగ్రీవుణ్ణి వెంట బిడ్డలు మన రాముడు తన శిబిరం నకు వెళ్ళాడు. అక్కడ లక్ష్మణుడితో, "లక్ష్మణా! మనం ఇప్పుడు విభీషణుణ్ణి లంకా రాజ్యాభిషిక్తుణ్ణి చెయ్యాలి. అందుకవసరం

అయిన ఏర్పాట్లు త్వరగా చేయించు," అన్నాడు.

లక్ష్మణుడు, వానరులకు సువర్ణ కలశాలిచ్చి, వాళ్ళచేత సముద్ర జలం తెప్పించాడు. అతను స్వయంగా విభీషణుణ్ణి తీసుకుపోయి సింహాసనం మీద కూర్చోబెట్టి, సముద్రజలంతో అభిషేకించాడు. విభీషణుడి మంత్రులూ, అతనిపట్ల భక్తిగల రాక్షసులూ ఆనందంతో జయజయ ధ్వనాలు చేశారు. ఆ సమయంలో విభీషణుడు తాను పరిపాలించనున్న రాక్షసుల భయం వాగట్టి, ఇక నుంచి లంకానగరం సుఖశాంతులతో తులతూగగలదని వాగ్దానం చేశాడు. రాక్షస పౌరులు అతడికి విలువయిన కానుకలు సమర్పించారు. విభీష



ణుడు కృతజ్ఞతా సూచకంగా రామలక్ష్మణులకు దివ్యమైన తనేక వస్తువులను కానుకలుగా ఇచ్చాడు.

విభీషణుడు తన కోరిక ఈడెరినందుకు కృతజ్ఞతా భావంతో ఇచ్చిన కానుకల మీద ఏమాత్రమూ మనసు లేకపోయినప్పటికీ, రాముడు విభీషణుడి తృప్తి కోసం వాటన్నిటినీ చిరునవ్వుతో స్వీకరించాడు.

తరవాత రాముడు తన సమీపంలో చేతులు జోడించి, మహాపర్యతంలాగా ఎంతో గంభీరంగా నిలబడి ఉన్న హనుమంతుడితో, “రాక్షస రాజైన ఈ విభీషణుడి అనుమతితో నువ్వు లంకానగరానికి వెళ్ళి, రావణుడి ఇంట ఉన్న సీతకు విజయాభి

వందనం తెలిపి, నా చేత రావణుడు చచ్చాడనీ, నేను లక్ష్మణ నుగ్రిపుల వెంట ఉన్నాననీ చెప్పు. ఈ శుభవార్త అమెకు చెప్పి, అమె సంగతి సమాచారం తెలుసుకుని వెంటనే బయలుదేరి తిరిగి రా,” అన్నాడు.

ఆ ప్రకారమే హనుమంతుడు దారి పొదుగునా రాక్షసుల మర్యాదలు అందుకుంటూ లంకానగరం ప్రవేశించాడు.

అతను రావణుడి మందిర ప్రాంగణానికి వెళ్ళి, ఒక చెట్టు కింద రాక్షస స్త్రీల నడుమ విచారంగా కూర్చుని ఉన్న సీతను చూశాడు.

అతను దగ్గరికి వచ్చి, తన పేరు చెప్పుకుని నమస్కారం చేసి, చేతులు కట్టుకుని నిలబడగానే సీత ముందు గుర్తు పట్టలేదు గాని, తరవాత జ్ఞాపకం వచ్చి, అనందం చెందింది. అమెలో మార్పు గమనించి హనుమంతుడు, రాముడు చెప్పమన్న మాటలు ఇలా చెప్పాడు :

“సీతాదేవీ, రాముడు క్షేమంగా ఉన్నాడు. ఆయన విభీషణ, సుగ్రీవుల వెంట వానర సేన మధ్య ఉన్నాడు. తాను శత్రువును వధించి, తన ఆశయం నెరవేర్చుకుని క్షేమంగా ఉన్నానని నీతో చెప్పమన్నాడు. రాముడు రావణుణ్ణి చంపడానికి విభీషణుడి సహాయమూ, వానర వీరుల పరాక్రమమూ, లక్ష్మణుడి అచంచలమైన నీతి

బలమూ తోడ్పడ్డాయి. రాముడు నీ క్షేమం అడిగి, నీతో తన మాటగా ఇలా చెప్ప మన్నాడు: 'నీకు శుభవార్త తెలియజేసి, సంతోషం కలిగిస్తాను. పాతివ్రత్య ధర్మం తెలిసిన నువ్వు, నా అదృష్టం కొద్దీ ప్రాణా లతో ఉన్నావు. నా పరాక్రమం వల్ల విజయం కలిగింది గనక, ఇక నువ్వు నిశ్చింతగా ఉండు. విచారం మాను. రావణుడు చచ్చాడు. లంకానగరం మన వశమయింది. నేను దృఢనిశ్చయంతో సముద్రానికి సేతువు గట్టి, రావణుణ్ణి చంపుతానన్న శపథం నిలబెట్టుకున్నాను. లంక ఇప్పుడు విభీషణుడి ఆధీనంలో ఉన్నది. నువ్వు రావణుడి ఇంట ఉన్నందుకు భయపడనవసరంలేదు. అది ఇప్పుడు నీ ఇల్లే. నిన్ను చూడటానికి త్వరలో విభీషణుడు రాబోతున్నాడు."

ఈ మాటలు విని సీత ఆనందాతిరేకంతో లేచి నిలబడింది. కాని ఏమీ జవాబు చెప్ప లేకపోయింది. ఏదో ఆలోచిస్తూ మౌనం వహించింది.

అది చూసి హనుమంతుడు, "దేవీ, ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు? నేనన్నదానికి ఏమీ జవాబు చెప్పవేం. ఎందుకీ మౌనం?" అని అడిగాడు.

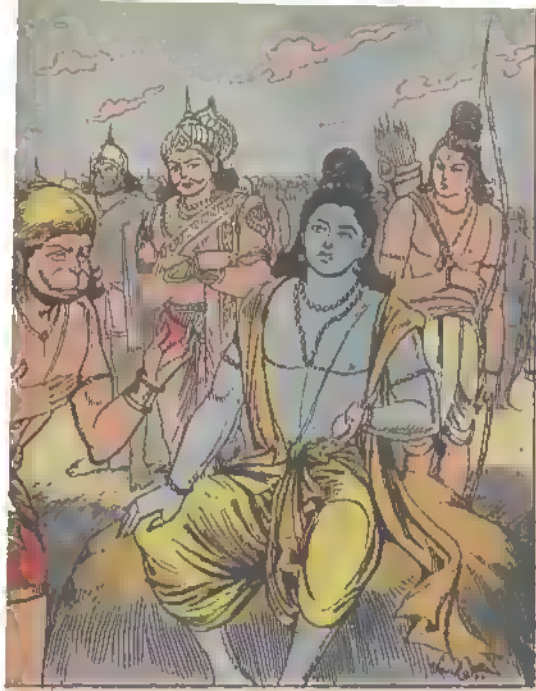
సీత వణుకుతున్న గొంతుతో, "నా భర్త విజయవార్త నీ నోట విని, ఆనందం పట్టలేక నాకు నోట మాట రాలేదు. ఇలాటి



ప్రియమైన వార్త తెచ్చినందుకు నిన్ను అభినందించటానికి, ఎంత ఆలోచించినా, మాటలు తట్టటం లేదు. నీకు బహుమానం ఇద్దామంటే అందుకు తగిన వస్తువు మూడు లోకాలలోనూ కనబడదు," అన్నది.

హనుమంతుడు ఆమెకు నమస్కరించి, "ఈ మాట మరొకరు అనలేరు. నీ భర్త విజయం కోరిన నీకే చెల్లింది! నీ మాటలే నాకు ఉత్తమోత్తమమైన బహుమానం. రావణుణ్ణి చంపిన రాముణ్ణి చూస్తేనే నాకు ఇంద్రపదవి లభించినంత సంతోషం కలిగింది," అన్నాడు.

సీత కూడా హనుమంతుణ్ణి ప్రశంసించింది. హనుమంతుడు ఆమెతో,



గానూ కష్టాలు అనుభవించాననుకోవాలి. అందుచేత నాకు ఈ రాక్షస స్త్రీల మీద ఎలాటి కోపమూ లేదు. రావణుడు చచ్చాడు గనక, వీళ్ళు నన్ను ఇప్పుడేమీ చేయలేరు. ఒకవేళ ఈ రాక్షసస్త్రీలు తమ దుర్బుద్ధి కొద్దీ నన్ను కావాలనే బాధించారే అనుకున్నా వారిని శిక్షించటం యుక్తం కాదు," అన్నది.

హనుమంతుడు సీత మాటలను ఎంత గానో మెచ్చుకుని, "నువ్వు అన్నివిధాలా రాముడికి తగిన భార్యవు. అతనికి ఏం చెప్పమంటావో చెప్పి, నన్ను పంపించు," అన్నాడు.

"నాకు నా భర్త అయిన రాముణ్ణి చూడాలని ఉన్నది," అన్నది సీత.

అ సందేశం తీసుకుని హనుమంతుడు అతివేగంగా రాముడి వద్దకు వచ్చేశాడు. అతను రాముడితో, "ఎవరి కోసం సేతువు కట్టి, ఇంత భయంకర యుద్ధం చేశామో, ఆ సీతను చూశాను. ఆమె నన్ను గుర్తించింది. మనకు విజయం లభించిందంటే చాలా సంతోషించింది. రావణాసురుణ్ణి హతమార్చిన రాముణ్ణి, లక్ష్మణుణ్ణి త్వరగా చూడాలని ఉన్నదని చెప్పింది," అన్నాడు.

ఈ మాట విని రాముడు కంట తడిపెట్టి, కొంతసేపు మౌనంగా ఉరుకుని, "అంత కాలం రావణుడి ఇంట ఉండిన సీతను స్వీకరించానంటే లోకం నన్ను అడి

"నువ్వు ఒప్పుకుంటే, నిన్ను క్రూరంగా చూసిన రాక్షస స్త్రీలనందరినీ చంపేయ్యా లని నాకు కోరికగా ఉన్నది," అన్నాడు.

తలుచుకున్న కొద్దీ అతనికి అ రాక్షస స్త్రీలను అప్పటికప్పుడే చిత్రవధ చెయ్యా లని ఉన్నది.

సీత ఆ సంగతి గ్రహించి హను మంతుడితో, "ఈ రాక్షస స్త్రీలు రావణుడి దాసీలు. రాజును సేవించుకుని బతికే వాళ్ళు. రాజాజ్ఞ పాలించాలి గద! అలా చెయ్యకపోతే వాళ్ళు శిక్ష పొందరా? అందు చేత వారి మీద కోపగించటం అక్రమం. నా గ్రహచారం బాగులేకనూ, నేను పూర్వ జన్మలో చేసుకున్న పాపాలకు ఫలితం

పోస్తుంది; నిర్దోష అయిన సీతను త్యజించా నంటే పాపం చుట్టుకుంటుంది. ఏం చేసేటట్టు?" అన్నాడు.

అతను వేడి నిట్టూర్పులు విడుస్తూ, సమీపంలోనే ఉన్న విభీషణుడితో, "నువ్వు వెళ్ళి, సీత చేత పరిమళజలాలతో అభ్యంగనస్నానం చేయించి, శరీరమంతా మంచి పూతలు పూయించి, చక్కగా నగలతో అలంకరించి ఇక్కడికి తీసుకురా," అన్నాడు.

విభీషణుడు వెంటనే లంకానగరానికి వెళ్ళి, తన అంతఃపుర స్త్రీల చేత సీతకు కబురు చేయించి, ఆమెను చక్కగా స్నానం చేసి, అలంకరించుకుని రమ్మనీ, ఆమెను ఆమెభర్తచూడగోరుతున్నాడనీ చెప్పించాడు.

తాను తన భర్తను ఉన్నపాఠంగానే చూడగోరుతున్నానని సీత విభీషణుడికి తెలిపింది. అలా కాదు, రాముడు కోరినట్టుగానే చెయ్యాలన్నాడు విభీషణుడు. సీత అందుకు సరేనన్నది.

విభీషణుడు సీత చేత తలంటి స్నానం చేయించి, శరీరానికి అంగరాగాలు పూయించి, సమస్త మైన ఆభరణాలతో అలంకరించి, దివ్యమైన బట్టలు కట్టించి, పల్లకిలో ఎక్కించి, అనేకమంది రాక్షసులను ఆమెకు తోడు ఇచ్చి, రాముడి వద్దకు చేర్చాడు.

విభీషణుడు రాముడితో, "తమ ఆజ్ఞానుసారం సీతను తెచ్చాను," అని చెప్పినప్పుడు



రాముడు, ఆ సంగతి ముందుగా తెలిసి కూడా విచారంగా కూర్చుని ఉన్నాడు. అతన్ని ఒకేసారి మూడురకాల భావాలు పట్టి పీదించాయి; ఇంత కాలానికి సీత మళ్ళీ కనిపిస్తున్నదన్న సంతోషమూ, ఆమెను ఎలా వినర్జించటమూ అన్న తీవ్ర విచారమూ, అంతకాలం రాక్షసుడి ఇంట ఉన్న దాన్ని ఎలా ఏలుకోవటమూ అన్న రోషమూనూ!

రాముడు ఆలోచించి, విభీషణుడితో, "సీతను నావిడుటకు తీసుకురా," అన్నాడు.

విభీషణుడు వేత్రహస్తుల చేత అక్కడ మూగి ఉన్న వానర, భల్లూకాలను దూరంగా తోలించాడు. రాముడది చూసి, వాళ్ళను



తరమవద్దని వారించి, “వీళ్ళు పరాయి వాళ్ళు కారు. నా వాళ్లే, ఎందుకీలా మందలను తోలినట్టు తోలిస్తున్నావు? సీతను వీళ్ళు కూడా చూడడంలో తప్పేమిటి?” అన్నాడు.

విభీషణుడు పశ్చాత్తాపపడుతూ, సీతను రాముడి వద్దకు తెచ్చాడు.

రాముడి మాటలు వింటున్న లక్ష్మణుడికీ, సుగ్రీవుడికీ, ఆయనలో సీత మీద ప్రేమ అన్నది ఉన్నట్టు తోచక, బాధ కలిగింది. రాముడి వాలకం చూస్తుంటే వారికి భయంకరంగా తోచింది.

సీత సిగ్గుతో ముడుచుకు పోతూ విభీషణుడి వెంట రాముడి ఎడటికి వచ్చింది. అంతమంది మధ్య ఉండటం చేత ఆమె

చెంగు ముఖానికి అడ్డం పెట్టుకుని, “ఆర్య పుత్రా!” అని ఏడవనారంభించింది. అదే సమయంలో ఆమెకు, ఇంతకాలానికి రిగితన భర్త కనిపించాడన్న సంతోషం కూడా కలిగింది. ఆమె దుఃఖం క్రమంగా కొంత సేపటికి ఉపశమించింది.

రాముడికి మాత్రం సీతను చూడగానే ముందు కోపం పుట్టుకోచ్చింది. అతను ఇలా అన్నాడు: “సీతా, యుద్ధంలో శత్రువును వధించి నిన్ను విడిపించి, నా పౌరుషం నిరూపించుకున్నాను. శత్రువు పాగరు అణచి, వాడు నాకు చేసిన అవమానానికి ప్రతిక్రియ చేశాను. నా ప్రయత్నం నెరవేరింది. నా శవధం నుంచి నాకు విముక్తి లభించింది. రావణుడు నిన్ను ఎత్తుకు పోయిన కారణం చేత నాకు కలిగిన అవమానాన్ని వాణ్ణి పరివారంతో సహా సంహరించి కడిగేసుకున్నాను. హనుమంతుడు సముద్రాన్ని దాటటమూ, లంకను దహించటమూ, ఇంకా అతను చేసిన అనేక ఘన కార్యాలు ఇప్పుడు సఫలమయ్యాయి. అలాగే యుద్ధంలో సుగ్రీవుడు నాకు చేసిన సహాయం సఫలమయింది. నన్నే నమ్ముకుని, నాతో చేరిన విభీషణుడి శ్రమ కూడా ఇప్పుడే సఫలమయింది.”

రాముడు తనను గురించి ఒక్కమాట అనకపోవటం చూసి సీతకు దుఃఖం ఆగ



లేదు. ఆమె దుఃఖం చూసిన కొద్ది, రాముడికి కోపం హెచ్చిపోయింది. అతను ముఖం చిట్టించి, “సీతా, అవమానానికి గురి అయిన వాడు, చేయ దగినదంతా చేశాను. కాని ఇదంతా నేను నీ కోసం చేయ లేదని గ్రహించు. సదాచారం రీత్యా నువ్వు నాకు విరుద్ధమైన మనిషివి. అందుచేత నేను అనుమతిస్తున్నాను. నువ్వు నీ ఇష్టం వచ్చిన చోటికి వెళ్ళవచ్చు. నాకు నువ్వు అవసరం లేదు. చాలాకాలం పరపురుషుడి ఇంట ఉన్న స్త్రీని పరాక్రమమూ, అభి మానమూ గలనాడు ఎలా స్వీకరిస్తాడు? నువ్వు రావణుడి ఇంట నుంచి దిగివచ్చిన దానవు! రావణుడి కళ్ళను నీ అందంతో ఆనందింప చేసిన దానవు! అటువంటి నిన్ను గొప్ప వంశంలో పుట్టి, ఆ వంశానికి కీర్తి తీసుకురావలసిన నేను ఎలా ఏలుకో గలను? నాకు నీ మీద భ్రమ ఏమీ లేదు. నీ ఇష్టం వచ్చిన చోటికి నువ్వు వెళ్ళవచ్చు. నేనీమాట బాగా ఆలోచించి మరీ చెబు తున్నాను. కావాలంటే ఒక పని చెయ్యి. నీ

జరుగుబాటు కోసం లక్ష్మణుడి దగ్గర ఉండు. లేదా భరతుడి దగ్గర ఉండు. నుగ్గిపుడి వద్ద గాని, విభీషణుడి వద్దగాని ఉండు. నీకు ఎక్కడ సుఖంగా ఉంటుం దని తోస్తే అక్కడే ఉండు. శత్రువులను సమూలంగా నాశనం చేసి నిన్ను వారి నుంచి రక్షించి, నా క్షత్రియ ధర్మాన్ని నెరవేర్చాను. అంతేగాని, నిన్ను నేను మళ్ళీ చేరదీసి ఆశ్రయం ఇవ్వజాలను,” అన్నాడు మహాపరుషంగా.

ఎన్నడూ అలాటి మాటలు అనిపించు కోని సీత, హతాశురాలయింది. ఎవరూ వినదగని కటువైన మాటలు రాముడి నోట రావటమూ; తాను ఇంత కాలమూ యమ చెర అనుభవించి, తన భర్త నోటి నుంచి ధైర్యమైన మాటలు చెవిన పడతాయని ఎంతో ఆశించే సమయంలో ఇలాటి మాటలు వినపడటమూ చూసి, దిగ్భ్రాంతి చెందింది. కత్తితో నరికిన లత లాగా ఒక్క క్షణం కంపించి పోయి, కన్నీరు కార్చ సాగింది.



ప్రవేశం ఉచితం!

హేలాపురిలో విశ్వేశ్వరుడనే అయనది పేరు పొందిన నాటక కలాననుడి. అయితే, క్రమంగా ప్రజలు రుసుము చెల్లించి నాటక ప్రదర్శన చూడడానికి రావడం తగ్గిపోయింది. ఈ స్థితిలో విశ్వేశ్వరుడు 'పారిజాతావహరణం' అనే నాటకాన్ని రచించి, దాని ప్రదర్శనకు అయ్యే ఖర్చుల గురించి, తన మిత్రుడైన సుదర్శనుడితో చెప్పాడు.

సుదర్శనుడు, విశ్వేశ్వరుడికి ప్రదర్శన ఖర్చులకు గాను కొంత డబ్బిచ్చి, "వచ్చే శుక్రవారం రాత్రి నాటక ప్రదర్శనకు ఏర్పాటు చెయ్యి," అని చెప్పాడు.

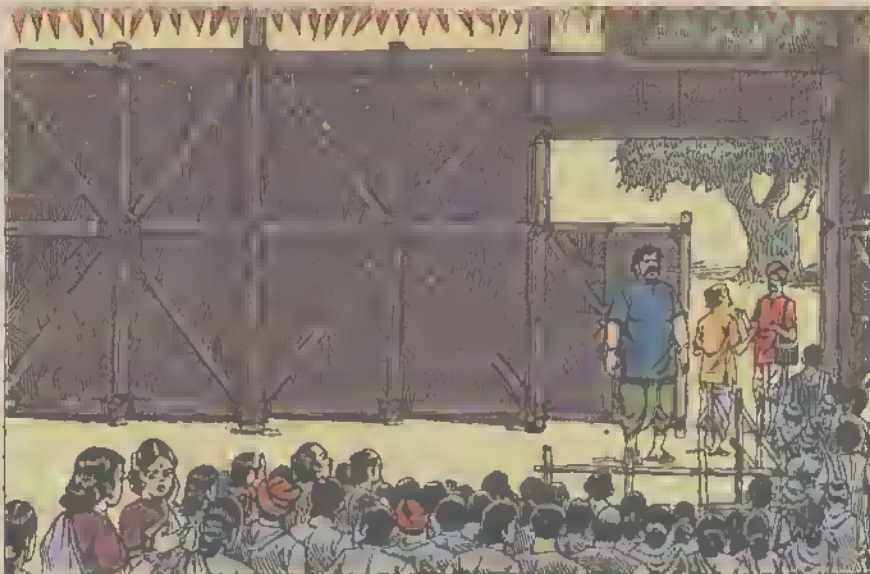
ఈ రోపల సుదర్శనుడు, 'పారిజాతావహరణం' అనే అద్భుత నాటక ప్రదర్శన! ప్రవేశం ఉచితం!' అని ప్రచారం చేయించాడు.

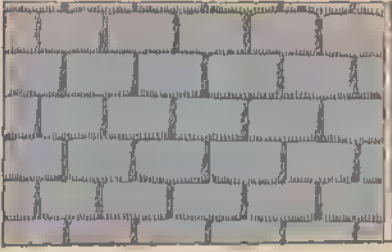
నాటకం రోజువ ప్రదర్శనకాల జనంతో క్రిక్కిరిసిపోయింది. ప్రదర్శన ముగిశాక జనం, నాటకాన్ని గొప్పగా పొగుడుతూ బయటికి వెళ్ళబోయేంతలో ద్వారాల దగ్గర సుదర్శనుడు వుంచిన వాళ్ళు రుసుం చెల్లించమన్నారు.

"ఇది దురన్యాయం! ప్రవేశం ఉచితం అని ప్రకటించారు గదా?" అన్నారు ప్రేక్షకులు.

"అవును, ఉచితం ప్రవేశం మాత్రమే! నిష్క్రమణకు రుసుం చెల్లించాలి!" అన్నారు, సుదర్శనుడి నుసుములు. చేసేది లేక ప్రేక్షకులు రుసుం చెల్లించి బయట పడ్డారు.

— కోనే నాగవెంకట ఆంజనేయులు





నాయ చిత్రరువు

చౌలాకాలంక్రితం రాజపుత్రస్థానంలో జయ సింహుడనే రాజుండేవాడు. అయనకు చిత్ర లేఖనంపైన చాలాప్రితి. అయన ఆస్థానంలో ఒక గొప్ప చిత్రకారు డుండేవాడు. జయ సింహుడు తన చిత్రరువును వేయించు కుందామనుకుంటూండగా ఆ చిత్రకారుడు అకస్మాత్తుగా చనిపోయాడు. ఆనాడు మొదలు దర్బారులో ఆ చిత్రకారుడి ఆసనం ఖాళీగానే ఉండిపోయింది.

ఇలా ఉండగా హిమాలయ ప్రాంతం నుంచి హేమచంద్రుడనే పేద చిత్రకారు దొకడు రాజపుత్రస్థానానికి వచ్చాడు. జయ సింహుడి ఆస్థాన చిత్రకారుడు చనిపోయాడనీ, అతనికి బదులు ఇంకెవరినీ వేసుకోలేదనీ హేమచంద్రుడికి తెలిసింది. తనకు ఉద్యోగం దొరుకుతుందేమోనన్న ఆశతో తన కంచరగాడిదపై మూడు రోజులు, ఎడారి వెంబడి, తిండికూడా లేకుండా

ప్రయాణంచేసి, ఆకలితో మాడిపోతూ జయ సింహుడి కోటకు చేరుకున్నాడు.

రాజభటులు మొదట హేమచంద్రుణ్ణి అంతఃపురంలోకి వెళ్ళనివ్వ లేదు. “నేను చిత్రకారుణ్ణి. రాజుగారికి చూపటానికి బొమ్మలు తెచ్చాను,” అన్న తరవాత వాళ్ళు అతన్ని లోపలికి వెళ్ళనిచ్చారు.

హేమచంద్రుడు రాజుగారి దర్బారం చేసుకుని, “నిద్రాహారాలు లేకుండా ప్రయాణం చేసి ఎంతో దూరం నుంచి తమరిని చూడ వచ్చాను. ఇవి నేను వేసిన బొమ్మలు. వాటిని చూస్తే నా శక్తి తమకే తెలుస్తుంది,” అన్నాడు.

ఆ బొమ్మలను చూసి రాజుగారు చాలా సంతోషించాడు. ఇటువంటి శక్తిగల గొప్ప చిత్రకారుడు దూరదేశం నుంచి పొట్టచేత పట్టుకుని ఇంతదూరం ఎందుకు రావలసి వచ్చిందో జయసింహుడికి అర్థం కాలేదు.

“ఈ బొమ్మలు నాకు చాలా బాగున్నాయి. వీటికి ఏమి ఇవ్వమన్నావు?” అని జయసింహుడు హేమచంద్రుణ్ణి అడిగాడు.

“అకలి గొని ఉన్నాను. ముందు నాకు భోజనం పెట్టించండి. ఆ తరవాత, తమ ఆస్థానంలో ఒక ఆననం ఖాళీగా ఉన్నదని విన్నాను, దానిపైన నన్ను కూచుంటూ ఉండనివ్వండి. అదే నాకు పదివేలు!” అన్నాడు హేమచంద్రుడు.

రాజు నరేనని తన భటులను పిలిచి హేమచంద్రుణ్ణి భోజనశాలకు పంపాడు. హేమచంద్రుడు కడుపు నిండా తిన్నాడు. అతని కంచరగాడిదను రాజుగారి గుర్రాల సాలలో కట్టివేశారు. మర్నాటినుంచి హేమచంద్రుడు దర్బారులో ఆస్థాన చిత్రకారుడి ఆసనం పైన కూచోసాగాడు.

ఇప్పుడు తిరిగి ఆస్థాన చిత్రకారుడు ఏర్పడ్డాడు గనక, అతనిచేత తన చిత్తరువు వేయించు కుందామని జయసింహుడికి అలోచన కలిగింది. ఆయన హేమచంద్రుడితో, “దివాణంలో మా పూర్వీకులందరి చిత్తరువులూ ఉన్నాయి. నా చిత్తరువుకూడా తయారుచేసి, రాబోయే తరాలనారు నా ఆకారంచూసే అవకాశం కలిగించు!” అన్నాడు.

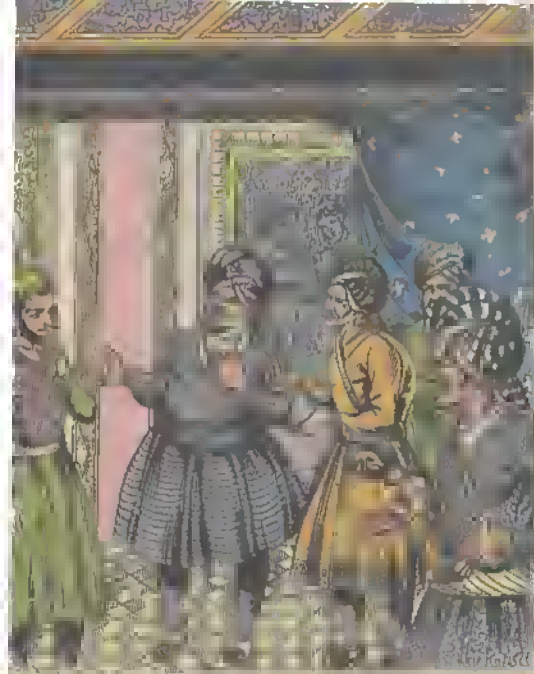
“తమ ఒక్కరి చిత్తరువే ఏమిటి, మహారాజా! సింహాసనాల మీద తమరినీ, రాణిగారిని ఉంచి, తమ మంత్రులనూ, సేనానాయకులనూ, అందరినీ చిత్రిస్తాను. దివా



ణంలో మంచి గోడ ఒకటి చూపించండి. మిలిగినదంతా నేను చూసుకుంటాను,” అన్నాడు హేమచంద్రుడు.

రాజు పరమానందం చెందాడు. రాజనభయవత్తూ చిత్రించటానికి హేమచంద్రుడికి అనుమతి ఇచ్చాడు.

రాజుగారి ఆస్థానంలో పెద్దపెద్ద పొట్టల నాళ్ళున్నారు, ఒక గూనివాడున్నాడు, ఒక ఒంటి కన్నువాడూ, మెల్లకళ్లవాళ్ళూ కూడా ఉన్నారు. వారు ఒక్కొక్కరే హేమచంద్రుడి వద్దకు వచ్చి, “నన్ను చిత్రించేటప్పుడు గూని లేకుండా చిత్రించు. రెండు కళ్ళూ ఉన్నట్లు చిత్రించు. మెల్లకన్ను వెయ్యకు!” అని హెచ్చరించారు; లేకపోతే చావగొట్టిస్తా



మనీ, చంపెస్తామనీ వాళ్ళు హేమచంద్రుణ్ణి బాగా భయపెట్టారు.

ఈ సంగతి రాజుగారికి చూచాయగా తెలియవచ్చింది. ఆయన హేమచంద్రుణ్ణి పిలిచి, “అస్థానంలో ప్రతి ఒక్కణ్ణీ యథార్థంగా చిత్రించక ఏమైనా మార్పులు చేశావో, నిన్ను ఉరితీయిస్తాను! జ్ఞాపకం ఉంచుకో!” అని హెచ్చరించాడు.

హేమచంద్రుడికి ముందు నుయ్యి, వెనక గొయ్యి అన్నట్టయింది. ఏమి చేసినా చావు తప్పేటట్టులేదు. అతను దీర్ఘంగా ఆలోచించి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు.

చిత్తరువు వేయటానికి ఒక గోడ ప్రత్యేకించబడింది. దానికి ఒక తెర అడ్డంకట్టి,

ముగ్గురు సహాయకులను తీసుకుని, వారితో తింటూ, హేమచంద్రుడు వినోదాలతో కాలక్షేపం చేయసాగాడు.

ఒక నెల గడిచింది. రాజుగారు హేమచంద్రుణ్ణి పిలిపించి, చిత్తరువు ఎంతవరకు వచ్చిందని అడిగాడు. “మహారాజా, పని చేస్తున్నాను. త్వరలోనే అయిపోతుంది,” అన్నాడు హేమచంద్రుడు.

ఆ తరువాత వారానికొకసారి రాజుగారు చిత్తరువు గురించి అడగటమూ, దానికి హేమచంద్రుడు, “మహారాజా, ఇంకా కొద్దిగా పని మిగిలి ఉన్నది!” అని జవాబు చెప్పు తూండటమూ జరిగింది.

ఈ విధంగా మూడు మాసాలు గడిచాయి. అప్పటికి చిత్తరువు పూర్తికాక పోయే సరికి రాజుగారికి కోపం వచ్చింది. ఆయన హేమచంద్రుడితో, “ఇంకొక్క వారంలోపుగా చిత్తరువు పూర్తికాకపోతే నిన్ను కఠినంగా శిక్షిస్తాను!” అన్నాడు.

దానికి హేమచంద్రుడు, “చిత్తరువు పూర్తి అయింది, మహారాజా! రేపు మంచిరోజు. పరివారంతోసహా దయచేశారంటే చిత్తరువు అవిష్కరణ చేయవచ్చు!” అన్నాడు.

రాజు సంతోషించి ఈ వార్త సభికులందరికీ తెలియబరిచాడు.

మర్నాడు రాజు, రాణీ, ఇతర రాజ్ ద్యోగులూ చిత్తరువు చూడటానికి వచ్చారు. గోడకింకా తెర అడ్డం కట్టి ఉన్నది.

చిత్తరువు చూడవచ్చిన వారిలో హేమ చంద్రుడు, “మిమ్మల్నందరినీ చిత్రించాను. ఎవరి బొమ్మను నారు జాగ్రత్తగా పోల్చు కోండి. కాని ముందుగా ఒక్క మాట మనవి చేసుకుంటున్నాను. తమలో గొప్ప పుటక పుట్టిన వారికి మాత్రమే నా చిత్తరువు కనిపిస్తుంది; లేనివారికి ఏమీ కనిపించదు!” అంటూ, తెర లాగేశాడు.

గోడమీద ఏ బొమ్మా లేదు. కాని ఆ మాట పైకి అనటానికి రాజుగారు మొదలు కొని ప్రతివాడూ జంకాడు. ఎవరిమటుకు వారు, తమకు తప్ప మిగిలిన అందరికీ, చిత్తరువు కనిపిస్తున్నదని అపోహపడ్డారు.

రాజుగారి వెంట ఉండే హాస్యగాడు మటుకు, “నాది ఎంత పొడుపుటకో గాని, నాకు వట్టి గోడే కనిపిస్తున్నది! దానిమీద బొమ్మే లేదు!” అన్నాడు.

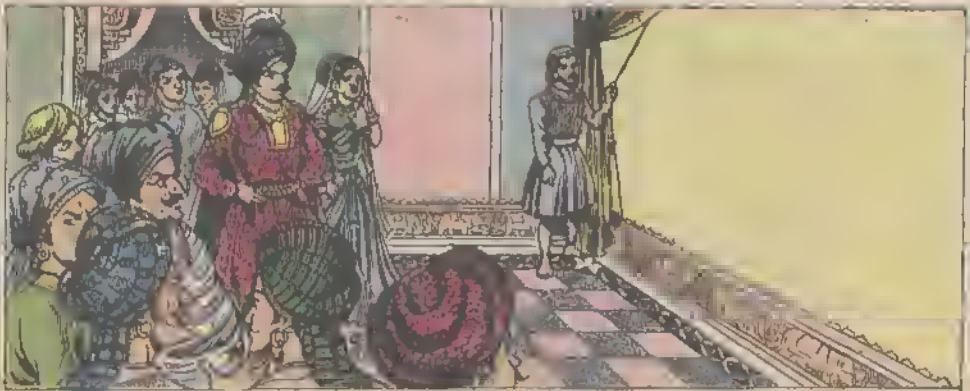
మిగిలినవాళ్ళు కూడా, “మాకూ బొమ్మ కనిపించటం లేదు,” అని బయటపడ్డారు.

హేమచంద్రుడు అందరి కళ్ళలోనూ దుమ్ము చల్లటానికి ప్రయత్నించినట్టు లూథి

అయిపోయింది. రాజుగారు ఆగ్రహంతో పళ్ళు పటపట కొరుకుతూ, “నీచుడా, ఇంతమందినీ వంచన చేస్తావా? నిన్ను ఉరి తీయించివా పాపం లేదు!” అన్నాడు.

హేమచంద్రుడు చేతులు జోడించి, “చిత్తం, మహారాజా! నన్ను ఉరి తీయించండి! నేను ప్రాణాలతో బయటపడతానని కలలో కూడా అనుకోలేదు. కాని, దయ ఉంచి నన్ను బంగారుతాడుతో మాత్రం ఉరితీయించకండి! ఎందుకంటే లక్ష్మికి నా మీద బొత్తిగా కటాక్షం లేదు. నన్ను ఉరితీసే సమయానికి బంగారు తాడు దానంతట అదే తునకలుగా తునిగిపోవచ్చు!” అన్నాడు ఎంతో వినయంగా.

ఈ మాట వినగానే, అంత కోపంలోనూ రాజుకు నవ్వుచ్చింది. హేమచంద్రుడు ఎంత గొప్ప చిత్రకారుడైనా రాజుల ఆస్థానాలలో ఉండటానికి వనికరాడని ఆయనకు తెలిసి పోయింది. ఆయన హేమచంద్రుడికి కొంత బంగారం ఇచ్చాడు. హేమచంద్రుడు కంచర గాడద మీద వచ్చిన దారి వట్టాడు.



అమెరికాలోని, 'నాసా' అమ్స్ రిసర్చ్ 'సెంటర్' నుంచి అంతరిక్షంలోకి పంపిన 'వయ్యునిర్ - 12' అనే శాటలైట్, శుక్రగ్రహం గురించి అనేక విషయాలను సేకరించి పంపి, గత అక్టోబర్ లో చెల్లాచెదలై పోయింది. ఆ శాటలైట్ పంపిన విషయాలనుబట్టి చూస్తే దాదాపు 3 లక్షల కోట్ల సంవత్సరాలకు పూర్వం శుక్రగ్రహంలో మహా సముద్రాలకు సరివడే నీళ్ళు ఉండేవనీ, కాబట్టి ఆ కాలఘట్టంలో అక్కడ జీవరాకులు కూడా ఉండి ఉండవచ్చుననీ శాస్త్రవేత్తలు అభిప్రాయ పడుతున్నారు!

కళ్ళద్దాలమీద టీవీలు!

ఇళ్ళల్లో ఉండే మామూలు టీవీలే కాకుండా, ఇటీవల మనం వెళ్ళే చోటికల్లా తీసుకువెళ్ళడానికి అనువుగా ఉన్న 'పోర్టబుల్ టీవీలు' కూడా ఎక్కువవుతున్నాయి. ఇవి బ్యాటరీల శక్తితో పని చేస్తాయి. మోటారు కారులలో అమర్చడానికి వీలుగా బుల్లి టీవీలు కూడా వచ్చాయి. ఇవ్వుడు హంగరీ ఇంజనీర్లు ఇద్దరు కలిసి కళ్ళద్దాల ఫ్రేములలో ఇమిడేంత అతి చిన్న టీవీలను రూపొందించారు. రెండు అద్దాల సాయంతో 'లెన్స్' లోని బొమ్మలను చూడడానికి సాధ్యమవుతుంది.

'ఇన్ స్టంట్ ఫోటోగ్రాఫ్'

వార్తాపత్రికల తరపున వెళ్ళే ఫోటోగ్రాఫర్లు, ఫోటోలు తీసి 'డెవలప్' చేసి ప్రింటులమ పంపవలసిన అవసరం లేకుండా- ఎంతదూరంలో ఉన్నప్పటికీ తీసిన ఫోటోలను వెంటనే పత్రికా కార్యాలయాలకు చేరవేసే అద్భుతమైన సదుపాయం ఇవారే ఉన్నది. శాటలైట్- సాంకేతిక పరిజ్ఞానం ద్వారా ఇది సాధ్యమవుతున్నది. కెమెరా వెనక అమర్చే 'ఎలక్ట్రానిక్' పరికరానికి, దాని మంచి 'రేడియో టెలిఫోన్'కు, అక్కడి నుంచి శాటలైట్ కు 'లింకు' ఉంటుంది. ఈ ఏర్పాటు

ద్వారా కెమెరాలోని బొమ్మను శాటలైట్ ద్వారా 'సెంట్రల్ కంప్యూటర్'కు పంపడం జరుగుతుంది. సెంట్రల్ కంప్యూటర్ ఆ బొమ్మను రిసీవ్ చేసుకుని పంపవలసిన చోటికి క్షణంలో చేరవేస్తుంది.



న్యాయసూత్రం

కొన్నివేల సంవత్సరాలకు పూర్వం ధర్మ పాలుడనే రాజు ధవళగిరి రాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తుండేవాడు. ఆయన దాన, ధర్మగుణాలలో సాటిలేని వాడనిపించుకున్నాడు. న్యాయనిర్ణయం చేయవలసి వచ్చినప్పుడు 'నావాడు, ఇతరుడు' అనే భేద భావం ధర్మపాలుడిలో కొంచెమైనా కానవచ్చేది కాదు.

కంటికి కన్ను, పంటికి పన్ను — అనేదే ఆయన ఆచరించే న్యాయసూత్రం. కిడు పొందిన వాడెవడైనా, తిరిగి అదే పద్ధతిలో కిడుచేసిన వాడిపై పగ తీర్చుకొనవచ్చుననే న్యాయం ఆ రాజ్యంలో అమలులో ఉండేది.

ఒకనాడు ధర్మపాలుడు నిండుకొలువులో వున్నాడు. మంత్రి, సామంతులంతా ఎదుట సుఖాసీనులైవున్నారు. రాజ్యపాలనకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయాలపై తీవ్రమైన చర్చ

జరుగుతూ వుంది. ఆ సమయంలో ఒక నాగుపాము దారి తప్పి వచ్చి కొలువులో ప్రవేశించింది.

నాగుపాము కంటపడే సరికి కొలువులో కలకలం బయలుదేరింది. కొందరు కత్తులు దూసి దానిని చంపేందుకు లేచి నిలబడ్డారు. కాని తండ్రి పక్కనే కూర్చుని వున్న యువరాజు అందరినీ నారించి, తన ఖడ్గంతో నాగుపామును రెండు తుండే ములుగా నరికాడు.

అలా నరికినప్పటికీ, తలవున్న మొండే ముతో నాగుపాము అక్కడి నుంచి ఎలాగో తప్పించుకుని పారిపోయి అతికష్టమీద పుట్ట చేరింది.

నాగుభార్య, భర్తకు కలిగిన ఈ విపత్తు చూసి శోకించసాగింది. అప్పుడు నాగు తను దారి తప్పి కొలువులోకి వెళ్తే, తనకు యువరాజు చేసిన అపకారం గురించి తెలియ



పరిచి, “ఈ రాజ్యంలోని కట్టడి నీకు తెలుసు గదా? ఆ ప్రకారమే రాజు న్యాయ విచారణ చేసి పుత్రుడికి శిక్ష విధిస్తాడు. ఆ కట్టడివల్ల నేరస్థుడైన యువరాజును నువ్వు కరిచి చంపవచ్చును. ముందుగా రాజుకు మాత్రం న్యాయవిచారణ జరిపే అవకాశం ఇవ్వవలసింది. అంతేకాని అనవసరంగా తొందరపడి యువరాజుకు హాని కలిగించ వద్దు!” అని భార్యతో చెప్పి ప్రాణం విడిచాడు.

నాగుభార్య ఆ రాత్రి రాజుగారి కోట ప్రవేశించి యువరాజు పడక గది చేరింది. గాఢనిద్రలో వున్న యువరాజు కంఠానికి క్షణంలో చుట్టుకుంది. యువరాజు మేలు కొని భయం కంపితుడై పోయి, సహాయం

కోసం కేకలు పెట్టాడు. కేకలు విని దాస దాసీలందరూ అక్కడికి పరుగెత్తుకు వచ్చారు. కాని, ఎవ్వరికీ నాగు భార్యను చంపటం ఎలాగో తెలియలేదు. యువ రాజు కంఠాన్ని గట్టిగా చుట్టపెట్టుకొని వున్న ఆ పామును కొట్టాలంటే, యువరాజుకూ దెబ్బ తగులుతుంది. అలాంటి స్థితిలో ఏమి చేయటానికి వాళ్లకు పాలుపోక కంగారు పడసాగారు.

అంతలో నాగు భార్య మానవభాషలో, “ముందు రాజుగారిని పిలుచుకు రండి, తక్షణం న్యాయవిచారణ జరగాలి. ఒకవేళ మీలో ఎవరైనా నన్ను చంప యత్నిస్తే యువరాజును కాటువేస్తాను, జాగ్రత్త!” అంటూ హెచ్చరించింది.

అంతలో రాజుగారు అక్కడకు రానే వచ్చారు. నాగు భార్య తన భర్త మరణాన్ని గురించి రాజుతో చెప్పి, “నా భర్త ఎవరికీ హాని తలపెట్ట లేదు. ఆయన దారి తప్పి రాజసభలోకి వచ్చాడు. ఆ మాత్రానికి యువరాజు అన్యాయంగా ఆయనను చంపి నాకు వైధవ్యం కలిగించాడు. ఈ రాజ్యంలో అమలులో ఉన్న న్యాయసూత్రం ప్రకారం నేను యువరాజును చంపి, ఆయన భార్యకు వైధవ్యం కలిగించ వచ్చును గదా?” అన్నది దీనంగా.

నాగుభార్య అలా అనేసరికి రాజు చాలా వ్యాకులపడ్డాడు. న్యాయచట్టం ప్రకారం,

అన్యాయంగా నాగుపామును చంపివేసి
ఈమెకు వైధవ్యం కలిగించిన యువరాజు
శిక్షార్హుడే అవుతాడు. కాని తనకు అతడు
ఒక్కగానొక్క కొడుకు! ఈ విపత్తునుంచి
బయటపడటం ఎలా?

చేసేది ఏమీ లేక రాజు వెంటనే ఇరు
వురు న్యాయమూర్తులను పిలిపించాడు.
వాళ్ళు నాగు భార్య చెప్పిన దంతా పూర్తిగా
విన్నారు.

ఆ తరువాత ఒక న్యాయమూర్తి ఇలా
చెప్పాడు: “మహారాజా! కంటికి కన్ను,
పంటికి పన్ను—అన్న మన రాజ్య న్యాయ
చట్టం అందరికీ తెలిసిందే. అది చాలా
కాలంగా అమలులో ఉన్నది. కనుక, యువ
రాజు వల్ల అపకారం పొందిన నాగుపాము,

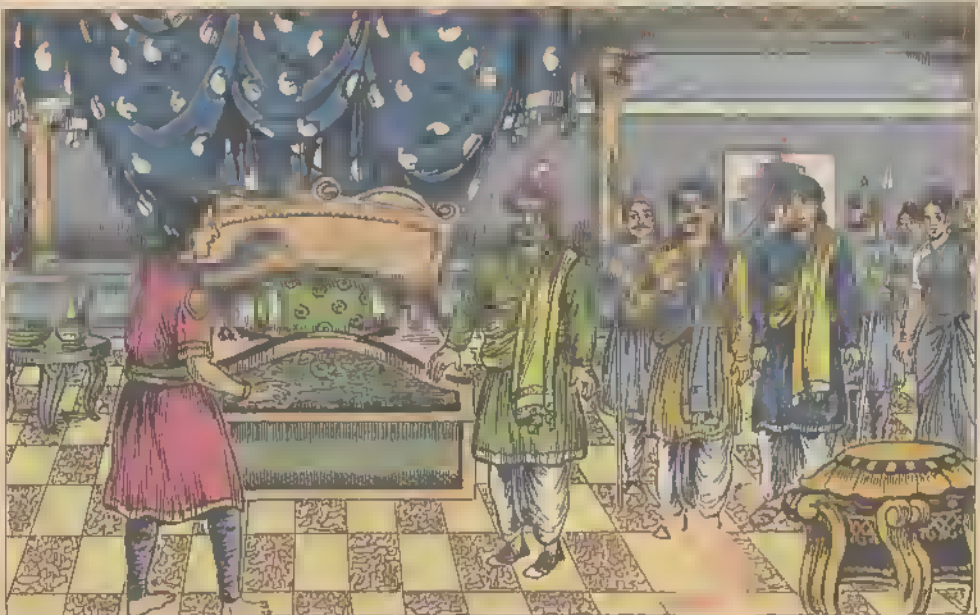
తన భార్యకు కలిగిన వైధవ్యబాధనే యువ
రాణిగారికి కూడా కలిగించ వచ్చు!”

నాగుభార్య ఈ తీర్పు విని అనంగీ
కారంగా తల ఆడించింది.

“ఇది ఏ న్యాయశాస్త్రమూ అంగీకరించని
తీర్పు. కేవలం నన్ను మోసపుచ్చటానికి, ఈ
న్యాయమూర్తులవారు చేస్తున్న ప్రయత్నం.
చచ్చిపోయిన నా భర్త ఏ విధంగా యువ
రాజు భార్యకు వైధవ్యం కలిగించ గలడు?”
అని అడిగింది.

నాగుభార్య అలా ప్రశ్నించే సరికి ఆ
న్యాయమూర్తి మరి మాట్లాడలేక మౌనం
వహించాడు.

అప్పుడు రెండవ న్యాయమూర్తి ఇలా
అన్నాడు: “నాగు భార్య చెప్పిన దానిలో



సత్యం లేకపోలేదు. అయినా, ఇక్కడ ఒక ధర్మసందేహం కలుగుతూ వుంది,” అంటూ “అమ్మా, నీకు సంతానం ఎందరు?” అని నాగుభార్యను అడిగాడు.

“నాకు ఐదుగురు పుత్రులు!” అన్నది నాగుభార్య కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకొని.

“అలాగా పాపం! యువరాజు నిన్ను ఐదుగురు పుత్రులు వున్న వితంతువుగా చేశాడన్నమాట! కనుక నువ్వు, ఆయన భార్యను ఐదుగురు పుత్రులున్న వితంతువుగానే చేయాలి! అప్పుడుగాని న్యాయ సూత్రాన్ని ప్రకటించి అనుసరించి శిక్ష విధించినట్టు కాదు, అవును గదా?” అని అడిగాడు.

అందుకునాగుభార్య, “అవును, అవును!” అన్నది అనుమానిస్తూ.

అప్పుడు న్యాయమూర్తి ఇలా చెప్పాడు : “కనుక, నువ్వు మరి కొంతకాలం వేచి వుండాలి. ఎందుకంటే ఇప్పుడు యువరాణికి ఇద్దరే పుత్రులు. ఆమె కూడా నాగుభార్య పుత్రుల తల్లి అయిన తరవాత, భార్య మరణించింది.

నువ్వు నిరభ్యంతరంగా యువరాజు మీద పగతీర్చుకోవచ్చు.”

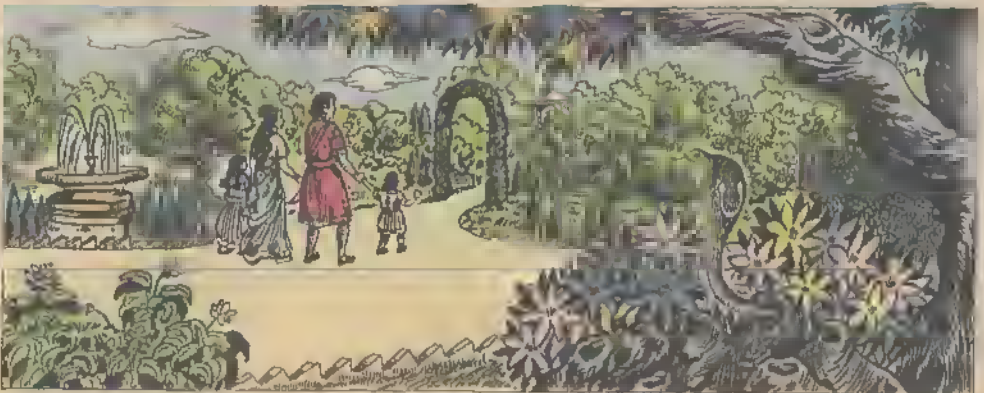
ఈ తీర్పు ఆ రాజ్యంలో కొనసాగుతూన్న న్యాయ సూత్రానికి అనుగుణంగానే వుందని నాగుభార్య అంగీకరించక తప్ప లేదు. అందువల్ల ఆమె రాజుగారిని ఒక్క కోర్కె కోరింది. యువరాణికి ఐదవ సంతానం కలగగానే తనకు ఆ వర్తమానం పంపమన్నది.

న్యాయశిలి అయిన రాజు ఆమె కోరికకు సరే అన్నాడు.

అయితే, యువరాణికి ఆ తరవాత సంతానమే కలగలేదు.

నాగుభార్య మాత్రం, ఆ దంపతులు ఉద్యానవనంలోకి వచ్చినప్పుడల్లా తన పుట్టలోనుంచి ఆశతో తల పైకెత్తి చూసేది.

ఎంతకాలం జరిగినా, వాళ్ళవెంట ఇద్దరు పిల్లలు కంటే ఎక్కువ కనపడలేదు. ఇక నా పగ తీరటం ఎలా? అనుకునేది నాగుభార్య. కొంతకాలానికి తన పగ తీరకుండానే నాగుభార్య మరణించింది.



ప్రకృతి వింతలు:

ఆకులలో పచ్చదనం

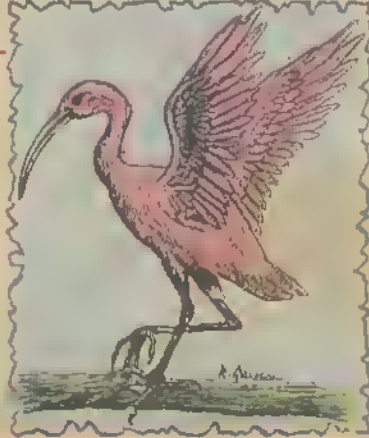


హరిత పదార్థాలే కారణం.

పచ్చిగడ్డి, చెట్ల ఆకులూ పచ్చగా కనిపించడానికి వాటి లోని 'క్లోరోప్లాస్ట్' అనే హరిత పదార్థాలే కారణం. ఈ 'క్లోరోప్లాస్ట్'లో ఇంకా నాలుగు పదార్థాలున్నాయి. 'క్లోరోఫిల్' నీలి పచ్చరంగులోనూ, క్లోరోఫిల్ బి పసుపు ఆకు పచ్చగానూ, క్సాంటోఫిల్ పసుపు రంగులోనూ, 'కెరోటిన్' గులాబీ రంగులోనూ ఉంటాయి. గడ్డి, ఆకులూ ఆయారతువులకు అనుగుణంగా లేత ఆకుపచ్చ రంగు నుంచి, ముదురు ఆకుపచ్చ రంగుగా మారడానికి ఈ

రంగులు మార్చే ఊసరవెల్లులు

శత్రువుల నుంచి తమను రక్షించుకోవడానికి జీవరాశులకు ప్రకృతి కొన్ని సదుపాయాలను సమకూర్చి ఉన్నది. పరిసరాలకు తగ్గ విధంగా జంతువులు తమ రంగును మార్చుకునే శక్తి వీటిలో ప్రధానమైనది. అటువంటి శక్తి గల జంతువులలో, ముఖ్యమైనది ఊసరవెల్లి. వీటి చర్మంలో 'క్రోమోటోఫార్మ్' అనే రంగులు మార్చే ప్రత్యేక కణాలు ఉన్నాయి. మామూలుగా ఇవి ఒకే రంగులో చిన్న నక్షత్ర ఆకారంలో ఉంటాయి. ఊసరవెల్లులలో ఈ కణాలు వివిధపల్లాలలో ఉంటాయి. ఒక రంగు కణం మరొకరంగుకణంతో కలిసేప్పుడు వేరొక కొత్త రంగు పుట్టుకొస్తుంది. ఉదాహరణకు నీలం—పసుపూ కలిసి ఆకుపచ్చ రంగు; ఎరుపూ—పసుపూ కలిసి గులాబీ రంగు; ఎరుపూ—నీలం కలిసి ఊదా రంగు ఏర్పడతాయి!



సిందూర వర్షం కొంగలు

కాకుల్లాగా శరీరమంతా ఒకేరంగుతో ఉండే పక్షులు చాలా తక్కువగా ఉంటాయి. అటువంటి వాటిలో ట్రినిడాడ్ లోని సిందూర వర్షం కొంగలు ముఖ్యమైనవి. ఇవి అద్భుతమైన జాతికి చెందిన చాలా అందమైన పక్షులు. ఆరుకొట్ట సంవత్సరాలకు పూర్వం నాటి వీటి శిలాజాలు లభించాయి. మానవజాతి చరిత్రను రాయడానికి దేవుడు ఈ పక్షులను నియోగించినట్లు ప్రాచీన ఈజిప్టు ప్రబలు నమ్మి గొరవించేవారు. ఇవి పుట్టేప్పుడు ఊదా రంగుతో ఉంటాయి. తరవాత బూడిద రంగు గానూ, తెల్లగానూ, గులాబీ రంగుగానూ మారి అఖిరికి పెరిగి పెద్దయ్యేసరికి సిందూర వర్షం సంతరించు కుంటాయి.

Wenn Wolke eine
Achtung hat, dann
sagt sie: **thanks**
Wunderbar!



and all the rest
of the very best
YOU from today
Mama's B'day

Thanks to all of you. From all of us
here at Chandamama. Thanks for having shared all those
happy times with us. And we hope you have many more.

Thanks to all you Moms, Dads, Grandmothers and Granddads too. For giving
us homes with such great friends. And all that warmth and affection.

Thanks to all our distributors and dealers. For all the help and support.
Here's to even better times ahead!

This is just the beginning. Watch out for the surprises
we have in store for you next year. Like the new range
of Chandamama Soft Toys. And much more! Because,
at Chandamama, the party goes on all year through!

THE
CHANDAMAMA
COLLECTION

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ : : బహుమానం రు. 100/-

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1993 జూలై నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.



M. Natarajan



Devidas Kasibekari

* పై ఫోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలో గానీ, చిన్న వాక్యంలో గానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.) * మే నెల 15వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. * మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 100/-లు బహుమానం. * వ్యాఖ్యలు రెండూ పొస్తు కార్డుపైన రాసి, ఈ అధ్రస్థుకు పంపాలి :- చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు - 600 026.

మార్చ్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : లేదు నీకక భయం!

రెండవ ఫోటో : ఇస్తున్నా చూడు అభయం!

పంపినవారు : పి.యం. సుందరరావు, టైలర్ అసిస్టెంట్, ఆంధ్ర రియోలా కాలేజీ, విజయవాడ - 520 008. (ఆంధ్ర.)

బహుమతి మొత్తం రు. 100/- నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

చందమామ

ఇండియాలో సంచత్వర చందా : రూ. 48.00

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

డాక్టర్ ఏజన్సీస్, చందమామ బిల్డింగ్స్, వడపాళని, మద్రాసు - 600 026

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and Published by B. VISWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are the exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

మారకీకాలలో చచ్చి మిగిలినది ఒక
మీరు ఇవ్వదగిన ప్రయోగ ప్రయోగమైన కానుక

చందమామ



వారికి కావలసిన దాషలో చందమామను అందజేయండి :

అప్పామి, బెంగాలి, ఇంగ్లీష్, గుజరాతీ, హిందీ, కన్నడం, మలయాళం,
మరాఠీ, ఒరియా, సంస్కృతం, తమిళం, తెలుగు.

మారదేశంలో ఉన్నప్పటికీ వారికి మాతృదేశంలో ఉన్న మదురానుభూతిని కలిగించండి :

సంవర్సర చందా :

లక్నో, అహ్మద్, మరాఠీ, మరాఠీ, మరాఠీ, మరాఠీ

నీ మెయిల్ ద్వారా : రూ. 105.00 ఎయిర్ మెయిల్ ద్వారా : రూ. 252.00

ప్రాన్స్, పింగళూర్, పింగళూర్, అమెరికా,
వర్మిమెంట్స్ ఓ ఇతర దేశాలు

నీ మెయిల్ ద్వారా : రూ. 111.00 ఎయిర్ మెయిల్ ద్వారా : 252.00

మీ చందాను 'చందమామ వర్మిమెంట్స్' పేరు మీదుగా దిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా గాని,
మరిగర్బర్ ద్వారా గాని కింది చిరునామాకు పంపండి :

వర్మిమెంట్స్ మేనేజర్, చందమామ వర్మిమెంట్స్, చందమామ వర్మిమెంట్స్, పడవళి, మద్రాసు-600026

FREE!

TEETH
BUNNY
INSIDE EVERY 100 GMS
POUCH OF COOKIES

హాల్వా భరిత
అప్పుడు నమిస్తానని
పిల్లల మనసులు దోచే
విరిజేసే అనుభవం

nutrine
COOKIES

nutrine
COOKIES

కొకసేక, న్యూట్రైన్ కుక్కిస్ తో
లానంద కోలాహలం!

